

2000

—

2001

דו"ח שנתי

אבי  
חי

ועד  
נהל

עיצוב והפקה: סטודיו שמעון שניידר  
הפרדת צבעים, לוחות והדפסה: ארט-פלוס בע"מ

© כל הזכויות שמורות, יולי 2002. אבי חי ישראל ע"ר

## תוכן העניינים

---

2	חבר הנאמנים והצוות הבכיר
3	שליחותנו
5	דבר היושב-ראש
9	פרויקטים בישראל
19	פרויקטים בצפון אמריקה
30	תקציר כספי
37	מפתח עניינים – ישראל
38	מפתח עניינים – צפון אמריקה



## חבר הנאמנים והצוות הבכיר

מימין לשמאל:

דוד פיינסילבר, מאיר בוזגלו, אביטל דרמון, דני דניאלי, ג'ורג' רור, לאה מאיר, דוד תדמור, רות וייס, יואל איינגר, יוסי פרגר, הנרי טאוב, ארתור פריד, מס ברנסטין, ליף רוזנבלט, אלי סילבר, רחל אברהמס, אלן פלד, מרים וורשביאק, לורן מרקין, מרווין שיק, עזריאל נוביק  
לא מופיעים בתמונה: מיכאל ברגר, דינה פוקס, אלי קנאי, דוד רוזנסון

## שליחותנו

קרן אבי חי היא קרן פרטית שנוסדה בשנת 1984 ופועלת בישראל ובצפון אמריקה. בבוא העת פקווה הקרן להרחיב את פעילותה ולכלול בה מקומות נוספים שיש בהם אוכלוסייה יהודית גדולה.

בעודה מחויבת להמשכיותם של עם ישראל והיהדות, ולמרכזיותה של מדינת ישראל בחיי העם היהודי, מציבה הקרן שני יעדים מרכזיים:

- עידוד וטיפוח יחסי הבנה, רגישות וזיקה הדדית בין יהודים מכל הזרמים והגישות למסורת.
- טיפוח הזיקה למסורת בקרב כל חלקי העם ועידוד ההבנה וההערכה למורשת היהודית ולתרבותה, לדיניה, למנהגיה ולערכיה.

היעדים הללו מעוגנים בשתי הבריתות העיקריות בתורה: ברית הבורא עם אברהם וברית הבורא עם ישראל באמצעות משה.

קרן אבי חי דבקה בפילוסופיה של הרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל, הרב הראשי לישראל בשנים 1921–1935. הפרויקטים של הקרן, שמטרתם לקדם את יעדיה, נעשים בהשראתו וברוח תורתו.

הברית שנכרתה עם אברהם מבוססת על רעיון המשפחה, השבט, האומה והמורשת. אברהם היה מייסד השושלת, אבי המשפחה. לשיטת הרב קוק, כל יהודי החש שייכות לעם ישראל ושותפות לגורלו, יש לו חלק בברית זו. הרגשת השייכות דיה כדי להיחשב להזדהות האתנית הכלולה בבריתו של אברהם.

ברית הבורא בתיווכו של משה נכרתה עם ישראל כאומה, ומשמעה מחויבות קהילתית לתרי"ג המצוות ולקיומן. ואולם, לשיטת הרב קוק, ברית זו של מעמד הר סיני יש לה מימד של בחירה חופשית: קיום המצוות מבוסס על החלטה רצונית לדבוק בהן.

לאור האמור לעיל, מאמצת הקרן את הקווים המנחים הבאים כמצע לפעולותיה:

- עדיפות תינתן לתכניות המקדמות את שני יעדיה. לא תמומן תכנית המקדמת יעד אחד על חשבון משנהו.
- קרן אבי חי תפעל בקרב כל רובדי העם היהודי ומגוריו, מתוך כוונה לקדם את יעדה הכפול.

- תוענק תמיכה אך ורק לתכניות ולמוסדות המגלים יחס חיובי כלפי מדינת ישראל ואינם שוללים את הערך שבחינוך הכללי.
- הקרן תתמוך ואך ורק בתכניות הנסמכות על לימוד והשכלה.
- ימומנו בעיקר תכניות חדשניות, שקרן אבי חי תיזום ותפתח בעצמה או בשיתוף עם אחרים.
- תינתן עדיפות לבקשות לסיוע שהוגשו בעקבות יוזמותיה של הקרן.
- הקרן לא תממן גרעונות ואף לא מפעלי בנייה, למעט דרך מתן הלוואות לבתי ספר יהודיים בצפון אמריקה.
- ההקצבות יינתנו בצורת מענקים לפעולות המוכרות כפטורות לצורכי מס על-ידי נציבויות מס-הכנסה בישראל ובארצות-הברית.

## דבר היושב ראש

### "ושננתם לבניך ודברתם בם" (דברים ו'ז')

והאינטלקטואליים בצפון אמריקה בתמיכה במרכיבים הנדרשים לשם הצלחת החינוך בבתי הספר היהודיים היומיים. מרכיבים אלה כוללים בין השאר הכשרת מחנכים, הכנת תכניות לימודים, הספקת ספרים לספריות וטיפול התשתית הפיסית של בית הספר.

האתגר איננו פשוט כלל ועיקר. אף שמשאבי הקרן, שאותם אתאר להלן, התעצמו באופן ניכר, סבורים הנאמנים כי יש צורך במספר משמעותי של פילנתרופים יהודיים המחויבים לאתגר הזה, זאת כדי שניתן יהיה לקדם את נושא החינוך היהודי אל ראש סדר העדיפויות של הפעילות הפילנתרופית של הקהילה. נאמני הקרן פועלים להשגת יעד זה ובוד-בבד מבקשים לשכנע אחרים להבין את חשיבותו הקיומית ולתמוך בו.

בישראל פועלת הקרן למען חיזוק המחויבות לעם היהודי על-ידי עידוד הבנה הדדית בין כל חלקי העם, טיפוח מנהיגות חדשה, ולימודי יהדות. כדי להשיג מטרת אלה תומכת הקרן בסדרת פרויקטים ובמוסדות השותפים לחזונו של חבר הנאמנים שלנו.

מיון הפרויקטים של קרן אבי חי בישראל לשלוש מגמות—הבנה הדדית, מנהיגות ולימודי יהדות—הינו פרי יוזמתה של נאמנת הקרן אביטל דרמון. כך מובלטת מסגרת חדשה להצגת תכניותינו בפני הציבור, באופן

במשך דורות רבים נדרשו הורים יהודים לקיים צו מקראי זה, כדי להבטיח שילדיהם יקבלו חינוך יהודי. מאז ומעולם היה החינוך מרכיב מרכזי בחיים, אשר שמר, כמו השבת, על קיומו של העם היהודי לאורך כל הדורות.

את פירושן הקלאסי של המילים "ושננתם לבניך ודברתם בם" טבע רש"י, מפרש התורה שאין שני לו, ופירושו מן המאה ה-11 אקטואלי היום כפי שהיה בעת שנוצר. רש"י קובע שעלינו להיות מסוגלים להשיב בלא היסוס על שאלת יהדותנו, ותשובתנו בדבר זהותנו חייבת להיות חדה ומדויקת. יהודים חייבים לא רק להבין, אלא, כפי שאמר אחד מנאמני הקרן, ליף דב רוזנבלט, "להיות מסוגלים גם להסביר במילים צחות ומשכנעות מה הוא האוצר הטמון במחשבה, בהסטוריה ובהלכה היהודית".

בתי ספר יהודיים יומיים (Jewish Day Schools) בצפון אמריקה ממשיכים לדבוק במשימה החינוכית של חינוך הנוער היהודי, ועושים זאת חרף מחסור עצום במשאבים כספיים. בשבע השנים האחרונות ריכזה קרן אבי חי את משאביה הכספיים

הרבה תורמים ליעילות שבתמיכת קרן אבי חי בפרויקטים השונים.

קרן אבי חי פועלת כ"משקיע ארוך-טווח" ברבים מן הפרויקטים שהיא יוזמת או מפתחת בשיתוף עם ארגונים ועמותות. בשנותיה הראשונות פעלה קרן אבי חי על פי מדיניות של למידה והתנסות, ונהגה להעניק תמיכה לחלק מן הפרויקטים למשך תקופה של עד שלוש או ארבע שנים. עם השנים הבינו נאמני קרן אבי חי, כי לעתים יש מקום לתמיכה ארוכת-טווח ורבת-שנים כדי להבטיח את קיומם של מוסדות שהם בעלי חשיבות ראשונה במעלה לשם השגת יעדי הקרן.

לכלל של "שלוש עד חמש שנים ותו לא", אשר קרנות רבות דבקות בו מתוך תפיסה שהוא מאפשר להן לעבור ליוזמות חדשות ולהימנע מ"קפיאה על השמרים", עלולות להיות השלכות מזיקות מאוד. ניסיונה של קרן אבי חי בישראל לימד על מגרעותיו של כלל פילנתרופי זה: הוא דורש ממנהיגי מוסדות שהוקמו בעזרת תמיכה פילנתרופית לרוץ בלי הרף, במאמץ אינסופי למצוא תורמים חדשים, לא רק כדי להרחיב את בסיס תכניותיהם אלא גם כדי להמשיך ולשרוד. אנו מצפים ממנהיגי קרנות פילנתרופיות אחרות הפועלות בארץ שיתמודדו באומץ ובהחלטיות עם האמור לעיל, מה עוד שלמרבית הצער הולכת ממשלת ישראל ומתנערת מתמיכתה בפרויקטים בעלי חשיבות עליונה.

קרן אבי חי מאמינה ששימוש בהון הקרן ובהכנסותיה גם יחד הוא יעד חשוב. את הסוגיות העומדות על הפרק בימינו חייבים לבחון אלה המסוגלים להעניק תמיכה ניכרת וארוכת-טווח. צורכי העם היהודי בעוד עשרים, ארבעים ואפילו מאה שנים מהיום יצטרכו להיבחן בידי תורמים שבאותה עת יהיו בידם המשאבים

שיסייע לנו להתייחס בצורה ברורה יותר למאמץ שאנו מחויבים לו, כפי שמצוין בהצהרת המטרות של הקרן: קרן אבי חי "מחויבת להמשכיותם של עם ישראל והיהדות, ולמרכזיותה של מדינת ישראל בחיי העם היהודי...".

עיון שטחי בדו"חות הכספיים של הקרן לשנתיים האחרונות יראה גידול ניכר בהונה. צוואתו של מיטיבה היחיד של קרן אבי חי, זלמן חיים ברנסטין ז"ל, הועידה את רווחיו מחברת סנפורד סי. ברנסטין לצדקה. החברה שהקים בשנת 1967 נמכרה בסתיו של שנת 2000 ל-Alliance Capital Management. חלק מהפדיון חולק בין מספר קרנות פילנתרופיות, והמוטב העיקרי שבהן הוא קרן אבי חי.

גידול זה במשאבים חידד את מודעות נאמני קרן אבי חי לתפקיד שהם נבחרו למלא בהפעלת הקרן, אשר הקהילות היהודיות של צפון אמריקה וישראל נהנות מפירותיה. בתוקף אחריותם, סבורים נאמני הקרן שדו"חות תקופתיים מפורטים הם עניין רב-חשיבות ומאפשרים למוטבים ולציבור להבין את פריסת נכסי הקרן והכנסותיה. מטרת דו"ח מפורט זה היא לסייע לקוראים לעמוד על אופיין של פעולות הקרן בהווה, ולהבין כיצד הקרן שואפת להגשים את משימתה.

מתחילת דרכה של קרן אבי חי עיצבו מייסדיה מודל פילנתרופי חדש, ששם את הדגש על תפקידם הפעיל של כל אחד מנאמניה. היחוד במודל הוא בנטילת אחריות רבה של 11 הנאמנים. לכל תכנית מוצמד נאמן שיחד עם איש צוות מלווה אותה באופן קבוע וקרוב. הדבר מאפשר לחבר הנאמנים פעולה בונה מול הגופים שבהם תומכת הקרן. אין ספק כי הרקע המקצועי העשיר והמגוון של נאמני הקרן ומחויבותם



תחומים מורכבים: מחד גיסא הם יכולים לספק הזדמנות פז לתורמים ומאידך גיסא הם עלולים להיות שדה-מוקשים מסוכן לתורם הבלתי-זהיר. כדי להעשיר את עשיית קרן אבי חי בתחומים אלה, וגם כדי לחזק את סיכויי ההצלחה של הקרן בפריסת משאביה לתמיכה בטכנולוגיה חינוכית, ערכתי מסע חיפוש מורכב, ולעתים מתסכל, כדי למצוא אחראי לטכנולוגיה חינוכית, שיהיה מקצוען רב-תחומי ובעל כישורים יוצאי דופן. למרבה המזל, אתרה קרן אבי חי את אלי קנאי, שאינו רק איש מקצוע מנוסה, הן בטכנולוגיה הן ביישומה בחינוך, אלא גם אדם החולק עמנו את יעדי הקרן, ושארוריינותו בתחום היהדות, שאיפותיו וכישוריו עונים על דרישות המשימה.

בשנות ה-90 המאוחרות, לפני מותו בלא עת, בדקנו מר ברנסטין ואנוכי כמה אתרים לבניית בית קבוע בירושלים לצוות אבי חי ומרכז לתכניות הקרן ולפעילויותיה. לא קל למצוא אתר מתאים בבירת ישראל לשם הקמת בניין ציבורי מכובד. עם זאת, אנו נמצאים כעת בשלב הפירת היסודות באבן הוורודה של רחביה לעומק של 12 מטרים, ותכנית הבנייה של האדריכלית עדה כרמי-מלמד מתחילה להתממש. מניסיוני בעבר עם האדריכלית עדה כרמי-מלמד בבניית שני פרויקטים מרשימים, בית המשפט העליון של ישראל והאוניברסיטה הפתוחה ברעננה, למדתי שהיא הדמות המתאימה לתכנון מבנה ציבור מרשים ומרכז הולם לקרן. כדי להבטיח שלא רק "הקנקן" יהיה מהודר אלא שגם "מה שבו" יקדם את משימות הקרן, נשכרו שירותיו של פרופ' אביגדור שנאן מהאוניברסיטה העברית כדי להוביל את פיתוח היוזמות לתכניות בבית אבי חי. המטרה היא לסיים את הבנייה בתוך שלוש השנים הבאות באתר הנמצא ברחוב המלך גיורג', בין בית הכנסת "ישורון" לבין בנייני הסוכנות היהודית,

הנחוצים. משאלתו של זלמן ברנסטין המנוח היתה שיעדיו וחזונו המקוריים יוגשמו ביצירתיות ובנחישות במהלך חייהם של אלה שסייעו לעצב את מצע משימותיה של הקרן, ושהחלק הארי מהמשאבים שהפקיד בידיהם ינוצלו בחכמה במהלך חייהם.

חבר הנאמנים גדל בשנתיים האחרונות ונוספו אליו גיורג' רור ודוד תדמור. גיורג' גויס בזכות תובנתו האישית בדבר חשיבותה של הפילנתרופיה היהודית בכלל, והפילנתרופיה בברית המועצות לשעבר בפרט. עוד מראשית ימיה התכוונה קרן אבי חי להרחיב את פעילותה ולהגיע למרכזים של אוכלוסיות יהודיות מעבר לצפון אמריקה וישראל. ברית המועצות לשעבר נראתה כצעד ההגיוני הבא, וכאשר נשקלה אפשרות פעילותה של קרן אבי חי באזור זה, נבחנה השאלה באותה דרך שבה נבדק הנושא בזמנו בצפון אמריקה. ד"ר מרווין שיק יעץ לקרן באותם ימים וניווט אותה לעבר תחום פעולתה העכשווי, חינוך יהודי. הקרן פועלת כעת בברית המועצות לשעבר באותה חריצות בהנהגת ד"ר שיק, ומקיימת מחקר מפורט בעריכת חבר צוות חדש, דוד רוזנסון, אשר שוהה במוסקבה כבר תשעה חודשים לשם איסוף מידע. מחקרו של דוד רוזנסון יקבע אם יהיה מקום לפיתוח פעילות פילנתרופית של הקרן בברית המועצות לשעבר.

דוד תדמור, עורך דין ואיש בכיר במנהל-ציבורי בעבר, תורם לקרן אבי חי בישראל אמות מידה חדשות ומורחבות בזכות ניסיונו בעולם העסקים והכספים.

במהלך השנתיים האחרונות הוצגה לקרן אבי חי סדרת יוזמות לשם החדרת הטכנולוגיה לחינוך היהודי, כולל לימוד באמצעות האינטרנט, שימוש בטכנולוגיה לוויינית והכשרת מורים, אף היא באמצעות האינטרנט. אלה

בשנת 1882, לפני מאה ועשרים שנה, תימשך ותתחזק בעזרת רצונו הנחוש של העם היהודי בישראל וברחבי העולם.

שני מוסדות מכובדים ומוכרים בנוף הירושלמי שהיו עדים לרגעים מרתקים רבים בהיסטוריה היהודית בת-זמננו.

איגרת זו נכתבת בימים של מצוקה ומתח העוברים על העם היהודי בישראל ובגולה. מחויבותה של קרן אבי חי לתכנוניתה בישראל, לביתה החדש ולעם ישראל הייתה ותישאר מוצקה ואיתנה. נמשיך ונתקדם מתוך אמונה שהשיבה לציון, אשר החלה בעלייה הראשונה

א. פריד

ארתור פריד, יושב ראש

## פרויקטים בישראל

2000 - 2001

### עידוד הבנה הדדית

המשימה הראשונה במעלה של קרן אבי חי בישראל היא עידוד ההבנה ההדדית בין יהודים מכל המגזרים והגישות השונות כלפי המסורת. משימה זו הייתה ונשארת בראש סדר העדיפויות של קרן אבי חי, גם בשעה שהעימות הפלסטיני-ישראלי והאירועים שפרצו באוקטובר 2000 האפילו ומאפילים על שאר הנושאים הציבוריים. אין זה מפתיע שיהודים ישראלים רבים חשים בצורך לחיזוק תחושת האחדות בעטיין של התקפות טרור מחרידות ומתמשכות ובשל העוינות הגוברת כלפי ישראל ברחבי העולם. עם זאת, אין להטיל ספק בכך שהרעות החולות המפלגות את החברה הישראלית נשארו כשהיו: בורות וחוסר-סובלנות כלפי "האחר", ויכולת לקויה לפתור עימותים תוך גילוי רגישות כלפי כל הצדדים. העיסוק ביחסי "דתיים-חילוניים" נדחק אמנם מעט לשוליים, אך הצורך לטפל במתחים בין קבוצות אלו נשאר אקטואלי כשהיה. מטרת קרן אבי חי היא לתרום לפיתוח תרבות של דו-שיח אזרחי, שבו יוכלו יהודים ישראלים בעלי מחויבות למדינה יהודית-דמוקרטית לנהל דיון מכובד בנוגע להווה ולעתיד של העם היהודי.

### פרויקטים חדשים

(משנת 1999):

רוב הפרויקטים החדשים של קרן אבי חי בשנתיים האחרונות נועדו לקדם הבנה הדדית בקרב היהודים בישראל. מאז שנת 1999 פותחו ו/או מומנו חמישה פרויקטים העוסקים במשימה זו. קרן אבי חי ממשיכה לשים את הדגש על פיתוח שפת שיח המבוססת על ערכים יהודיים ודמוקרטיים משותפים.

שלושה פרויקטים חדשים מתמקדים במובהק בציבור הדתי והחרדי: "יסודות", "מרחבים" ו"מרכז חרדי להכשרה מקצועית". "יסודות" בוחן את הבסיס התורני של ערכי ומושגי האזרחות והדמוקרטיה, כדי לעודד את הציבור הדתי להפנים מתוך עולמו הערכי את היסודות הדמוקרטיים והאזרחיים של המדינה היהודית. "מרחבים" מבקש להעלות את המושג של אזרחות משותפת לדיון במסגרות חינוך חרדיות. הפרויקט השלישי – "מרכז חרדי להכשרה מקצועית" – נועד לצמצם את הבידוד שבו מצויים חלקים מהקהילה החרדית על ידי הענקת השכלה מקצועית רלוונטית ועל ידי שילוב המסיימים במקומות עבודה מגוונים מבחינת אוכלוסיית המועסקים בהם.

בשנת 2000/01 החל פרויקט יסודות לפעול בבתי ספר נבחרים על יסוד גישתו בהווי בית הספר ובכיתות. בשנת 2001/02 הפעיל יסודות תכניות שונות ומגוונות ב-13 בתי ספר, החל בפיתוח נושאי לימוד וכלה בדפוסים חדשים של שיתוף התלמידים ושל ניהול בית הספר. יוזמתו החדשה ביותר של פרויקט יסודות, שהחלה בסתיו של 2001, היא סמינר ראשוני על יהדות ודמוקרטיה במכללה למורים דתיים. במידה שיוזמה זו תעלה יפה, מתוכננת הרחבת הפעלת הפרויקט אל מכללות נוספות.

בשנתו הראשונה של הפרויקט לא זכה יסודות (אז שלוחה של בית מורשה בירושלים) לתמיכה ישירה של קרן אבי חי. למן 2001, כאשר יסודות הפכה לעמותה עצמאית, מממנת הקרן חלק

משמעותי מתקציבו.

### מרחבים:

מרחבים הוא ארגון המקדם את הערך של "אזרחות משותפת" בחברה הישראלית. קרן אבי חי תומכת במאמץ לפתח וליישם חומרי לימוד חינוכיים לבתי ספר חרדיים. יוזמה זו היא חלק מיעד רחב יותר – פיתוח תכניות לימודים בנושא אזרחות משותפת לכל זרמי החינוך העיקריים בישראל.

עבודתו של מרחבים מושתתת על ההכרה שהחברה הישראלית, המורכבת ממגזרים שונים ומגוונים, חייבת לפתח שפת תרבות משותפת של המושג "אזרחות" כדי להבטיח את קיומה. עם זאת, על כל מגזר לפתח את הבנת המושג "אזרחות" על ידי שימוש בשפת התרבות שלו ובערכיו. תמיכת קרן אבי חי במרחבים מאפשרת לקבוצה של רבנים ומחנכים חרדיים לפתח חומרי לימוד בנושא האזרחות, המיועדים למורים

שני פרויקטים נוספים מכוונים לקשת רחבה יותר של החברה הישראלית: "הפורום לאחריות לאומית" ו-ICOMOS. מטרת פרויקטים אלה היא לקדם פיוס שביסודו הבהרת הקשרים המשותפים למגזרים השונים בקרב הציבור היהודי בישראל. "הפורום לאחריות לאומית" מבטא מאמץ רחב-היקף לפתח הסכמה כללית לאומית בדבר החזון והעקרונות שמן הראוי שידריכו ויובילו את מדינת ישראל כמדינה יהודית-דמוקרטית. ICOMOS הוא פרויקט המעודד קבוצה מגוונת של צעירים לגלות יחדיו את מורשתם היהודית המשותפת באמצעות תיעוד קהילה יהודית בגולה.

### יסודות:

פרויקט זה מקדם את החינוך הדמוקרטי בבתי ספר ממלכתיים

דתיים. יסודות הוקם בשנת 1996 מתוך חשש שחלקים בעלי משקל בקהילה הציונית הדתית רואים בהלכה ובדמוקרטיה שני מושגים הסותרים זה את זה. לדעת מקימי יסודות, צריכה קהילה זו לבחון מחדש את דעותיה ולפתח דעות חלופיות המבוססות על ההלכה מחד גיסא, והמצדדות בדמוקרטיה, בסובלנות ובפלורליזם מאידך גיסא.

הפעילות של יסודות מתמקדת בבתי הספר, שם הקרקע לקידום משימתו היא חיונית ופורייה. בתחילת דרכו הציע פרויקט "יסודות" השתלמות על פני שנה למנהלי בתי ספר בנושא הקשר בין ערכי הדמוקרטיה לבין ההגות היהודית הקלאסית. בעקבות הצלחת השתלמויות אלו הוחלט בהנהגת יסודות להרחיבן ולכלול בהן גם אנשי חינוך אחרים: סגני מנהלים, מחנכי כיתות, יועצים ומפקחים אזוריים. מאז הקמת הפרויקט השתתפו בפעילות זו של יסודות יותר מ-500 אנשי חינוך.

לעיתים מזומנות, על בסיס התנדבותי, כדי לעצב חזון שבו יבואו לביטוי כל מגזרי האוכלוסייה היהודית בישראל.

הישגו החשוב הראשון של הפורום היה ניסוח חזון לאומי חדש בשם אמנת כינרת. מסמך זה מציג כמה עקרונות כלליים הנותנים בין השאר תוקף ומשמעות מעודכנת לכך שישראל היא ביתו הלאומי של העם היהודי, שהיא מדינה יהודית-דמוקרטית ומדינה המכבדת את זכויות המיעוט הערבי, רודפת שלום ומאמצת אל חיקה את מגוון התרבויות של אוכלוסייתה. תמיכת קרן אבי חי נועדה לסייע להפצת אמנת כינרת בקרב ציבורים רחבים, ולתרגמו ליעדים בני ביצוע.

### איקומוס-ישראל:

פרויקט זה מבקש להעלות את המודעות למורשת היהודית המשותפת לישראלים בעלי גישות שונות למסורת באמצעות לימוד על אתרים יהודיים היסטוריים ותיעודם. ביוזמת אחד הנאמנים, פיתחו קרן אבי חי והשלוחה הישראלית של ICOMOS International Council on Monuments and Sites תכנית ניסיונית המפגישה סטודנטים דתיים וחילוניים כדי ללמוד על אתר יהודי היסטורי בטורקיה ולתעדו. הפרויקט מהווה ניסיון לטפח בין משתתפיו הבנה הדדית על ידי התמקדות במה שמאחד אותם. חוויית הלימודים על קהילה יהודית בגולה—במנותק מסדר היום הפוליטי והחברתי בארץ—והעבודה בצוותא לתעד את תרבותה ואורחות חייה מאפשרים למשתתפים לגלות יחדיו את מורשתם היהודית המשותפת.

בתכנית ראשונית זו תשתתף קבוצה מגוונת של כ-20 סטודנטים מאוניברסיטאות שונות בישראל שיבלו שלושה שבועות בקיץ בתיעד הקהילה היהודית

ולתלמידים בבתי הספר של רשת החינוך החרדי. הכנת חומרי לימוד אלה אמורה להסתיים בשנת 2001/02 והם יוכנסו לשימוש ניסויי בבתי ספר נבחרים לבנים ולבנות.

### מרכז חרדי להכשרה מקצועית:

תמיכת הקרן במרכז זה נועדה לקדם את שילובם של חרדים במסגרות עבודה הטרוגניות. קרן אבי חי מעניקה מלגות ליותר מ-90 תלמידים הלומדים במרכז החרדי, אחד המוסדות המובילים בהכשרה מקצועית לחרדים. תמיכת קרן אבי חי החלה לאחר שהקרן ערכה סקר על בוגרי המרכז, שעל פיו 70% מבוגרי המרכז השתלבו בעבודה במסגרת לא-חרדית ופיתחו יחסי עבודה טובים עם עמיתיהם הלא-דתיים. עבור חלקם, חרדים וחילוניים, הביאה העבודה בצוותא ליחסי כבוד הדדי, מעבר לקשר סתמי.

התמיכה הכספית של קרן אבי חי במרכז החרדי מממנת מלגות לתלמידים אשר ידם אינה משגת לשלם את מלוא שכר הלימוד. תלמידים אלה לומדים מקצועות בתחומים המגבירים את סיכוייהם להשתלב במסגרות עבודה (מחשבים, אדריכלות, ראיית חשבון וכו'). התלמידים חותמים על חוזה המדגיש כי המלגה ניתנת להם כהלוואה והופכת למענק כאשר התלמיד מסיים את לימודיו במרכז ועובד במשך שנה במקצוע שרכש.

### הפורום לאחריות לאומית:

פרויקט זה הוא מאמץ רחב-היקף לפיתוח ולהפצה של חזון לאומי חדש של ישראל כמדינה יהודית-דמוקרטית, חזון המבוסס על מגילת העצמאות. חברי הפורום הם כשישים גברים ונשים הנושאים בעמדות הנהגה בתחומי עיסוק שונים ובאים מכל גוני קשת הזהות היהודית. המשותף להם היא הדאגה מכך שהחברה הישראלית הולכת ומתפלגת. הם מתכנסים

יהודים ישראלים בעלי רקע ומחויבויות שונים למסורת. בתשס"א העניקה קרן אבי חי את הפרס התשיעי במספר לפרופ' רות גביזון ולרב יעקב מידן. פרס זה הוענק להם על עבודתם המשותפת שהניבה הצעה להקמת מסד לאמנה חברתית חדשה בין שומרי מצוות וחופשיים בישראל.

### ארץ אחרת:

כתב עת דו-חודשי המתמקד בנקודות ראיות שונות על התרבות היהודית והחיים בישראל בימינו. קרן אבי חי היא המממנת העיקרית של כתב העת מאז צאתו לאור בסתיו 2000. כתב העת "ארץ אחרת" מספק זוויות התבוננות שונות מהמקובל והנדוש, הבוחנות לעומק היבטים של ההווה היהודית-ישראלית. תשעת הגיליונות שראו אור עד עתה זכו לתגובות נלהבות הן מהמבקרים המקצועיים והן מחוג הקוראים ההולך וגדל.

### טיפוח מנהיגות יהודית חדשה

האתגרים הרבים שהחברה הישראלית-יהודית מתמודדת עמם דורשים דור חדש של מנהיגים יהודים שהם בני בית בתרבות היהודית, מכבדים את הרב-גוניות היהודית ומסוגלים לשתף אחרים בשיח מעמיק על החיים היהודיים בישראל. קרן אבי חי ממשיכה ליחס חשיבות רבה לטיפוח "מנהיגים בכוח" בקהילות השונות. במשך השנים התמקדה הקרן באוכלוסיות שונות מכל גוני קשת הזהות היהודית כדי לטפח מנהיגים ששפתם מבוססת על ידע מעמיק ונרחב במורשת ותרבות ישראל, ועל כבוד ורגישות לזולת.

באיזמיר, טורקיה. קודם ליציאתם, ישתתפו הסטודנטים בסדרה של ארבע סדנאות הכנה, כל אחת בת יומיים. הסדנאות נועדו להקנות לסטודנטים את הכישורים הנחוצים לעריכת המחקר מבחינה היסטורית ופזיית, וליצור קשרים ודיאלוג ביניהם. במידה שיצליח, ישמש הניסוי מודל לקבוצות סטודנטים נוספות, והפעילות עשויה להפוך לחלק מקורס מוכר באוניברסיטה, אשר יעסוק בחקר קהילות יהודיות נוספות שהתקיימו לפני השואה באזור הים התיכון.

### פרויקטים מתמשכים (תוארו ביתר הרחבה בדו"ח 1999):

#### צו פיוס:

פרויקט זה הוא מאמץ נרחב ורב-פנים לעודד הבנה הדדית בקרב יהודים בישראל. הפרויקט כולל מסעות פרסום בערוצי התקשורת השונים, המדגישים את הצורך בשיח מכבד ואחראי בין המגזרים השונים בחברה הישראלית. כמו כן, יוזם צו פיוס ותומך במגוון רחב של פעילויות חינוכיות וקהילתיות.

#### בית ספר קשת:

בית הספר פועל כעת מגן חובה ועד כיתה י'. בתכניתו להמשיך ולכלול את כל הכיתות עד לסוף בית הספר התיכון. משימתו של בית ספר קשת היא להקים קהילה בית-ספרית המבוססת על איזון בין תלמידים ואנשי צוות דתיים וחילוניים, בעלי מחויבות ללימוד ולכיבוד גישות שונות למסורת. קרן אבי חי תומכת בעיקר בפיתוח צוות בית הספר ובתכנית הלימודים.

#### פרס אבי חי:

פרס שנתי המוענק ליחיד או ליחידים שתרמו תרומה חשובה ומתמשכת לטיפוח ההבנה והרגישות בקרב

## פרויקטים חדשים:

### מכינות קדם-צבאיות ומדרשות למנהיגות:

אחת ההתפתחויות המרתקות ביותר בעבודת קרן אבי חי היא פריחתן של מכינות קדם-צבאיות לבוגרי בתי ספר תיכוניים ממלכתיים או מכינות המשותפות לבוגרי החינוך הממלכתי והממלכתי-דתי.

הקרן תומכת כעת בשש מכינות קדם-צבאיות. מכינות אלו, שהן חלק מגל הולך וגדל של יוזמות דומות ברחבי הארץ, מעניקות תכנית חינוכית אינטנסיבית של שנה אחת למסיימי בתי ספר תיכוניים. הפעילות משלבת בתוכה לימודי יהדות וציונות עם עבודה קהילתית, פיתוח מנהיגות, ואימונים קדם-צבאיים. מכינות אלו מקנות הזדמנות יוצאת דופן למסיימי תיכון ללמוד להתמודד עם סוגיות של זהות יהודית וישראלית, להתפתח כמנהיגים צעירים, ולהתכונן לאתגרים השונים הניצבים מול ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית.

לאחר ארבע שנים של תמיכה במכינות בודדות החליט חבר הנאמנים של קרן אבי חי באוקטובר 2001 להגביר את המאמץ ולעודד את התרחבותן של מכינות אלו. הקרן קבעה אמות מידה לזכאות לתמיכה: שמונה שעות לימוד שבועיות לפחות בנושאי יהדות וציונות; צוות מורים בעלי רקע מגוון; תכנית של עבודה קהילתית, ויציבות כלכלית. בשלב זה תומכת קרן אבי חי בשש מכינות העונות על אמות מידה אלה—הגליל העליון, כפר אדומים, נחשון, ארגמן, אדרת ובית ישראל—ובהן לומדים כ-220 בנים ובנות. הקרן בודקת כעת אם מכינות אחרות עונות על דרישות המענק. בכוונת הקרן לבחון דרכים לעידוד הקמתן של מכינות נוספות כדי לענות על הביקוש הגובר.

## פרויקטים מתמשכים:

### בית מורשה בירושלים:

מוסד זה מכשיר גברים ונשים דתיים לתפקידי מנהיגות קהילתיים וחינוכיים. תכניתו החינוכית משלבת לימודי ישיבה ולימודי אקדמיה במטרה להכין את בוגרי התכנית לפתח שפה משותפת והבנה בין העולם החילוני לעולם הדתי. קרן אבי חי היא התומכת העיקרית בבית מורשה למן הקמתו.

### צהר:

בפרויקט זה מתמסרים רבנים אורתודוקסים להחייאה של תפקיד הרבנות בחברה הישראלית באמצעות קיום דו-שיח בעל משמעות עם הציבור החילוני. צהר החל את דרכו בטקסי נישואין הלכתיים שהותאמו לזוגות חילוניים. לפני ארבע שנים נוספה תכנית הכשרה לרבנים קהילתיים צעירים, כדי שיוכלו לשרת את הקשת הרחבה של אנשי קהילותיהם. קרן אבי חי היא המממנת הבלעדית של צהר.

### קולות:

תכנית שנתית המתמקדת בלימודי יהדות לאנשים הממלאים תפקידים בכירים בתחומי הכלכלה, התקשורת והמקצועות החופשיים. התכנית הבסיסית כוללת ערב לימוד אחד בשבועיים ומספר סופי שבוע מרוכזים. רוב תלמידי קולות בוחרים להמשיך וללמוד בתכנית לפחות שנה נוספת. קרן אבי חי תומכת בקולות למן ההקמה.

### ממזרח שמש:

פרויקט חדש למנהיגות קהילתית שמטרתו לקדם ערכים חברתיים יהודיים בחברה הישראלית, תוך מתן דגש לעיון במורשת יהדות המזרח ובמשמעויותיה הרלוונטיות לתקופתנו. קרן אבי חי הקימה יחד עם כ"יח את פרויקט ממזרח שמש וממשיכה לתמוך בו.

## מורשת ספרד:

יזומה חינוכית של בית מורשה המבוססת על המורשת העשירה של תרבות יהודי ספרד. התכנית נמשכת שנתיים ומטרתה לפתח סגל של רבנים קהילתיים המכבדים את כל רובדי החברה הישראלית והמסוגלים לעבוד עם הקשת הרחבה של החברה הישראלית. קרן אבי חי היא המממנת הבלעדית של פרויקט זה.

בתקשורת, בעיקר בטלוויזיה. בשנתיים האחרונות לא מומן אמנם פרויקט חדש בתחומים אלה, אך הושקע מאמץ ניכר בעבודה עם שותפי הקרן כדי להבטיח את פיתוחן המוצלח והפורה של התכניות המתוארות להלן, שכל אחת מהן נחשבת לפרויקט חשוב ובעל פוטנציאל רב-השפעה.

## פרויקטים מתמשכים:

### קרן אבי חי שואפת

### לעודד אוריינות יהודית

### בקרב ישראליים

### חילוניים, כדי שיוכלו

### להיות שותפים פעילים

### ובעלי ידע בעיצוב החיים

### היהודיים בישראל

### רביבים:

תכנית ארבע שנתיים להכשרת מורים באוניברסיטה העברית בירושלים. מטרת התכנית להחיות את לימודי היהדות בבתי ספר תיכוניים ממלכתיים. תכנית זו מגייסת סטודנטים מצטיינים ומספקת להם הכשרה אקדמית אינטנסיבית במקרא, במחשבת ישראל ובפדגוגיה.

בתום התכנית יקבלו הסטודנטים תעודת הוראה ותואר מוסמך בלימודי היהדות, ויהיו חייבים ללמד לפחות ארבע שנים בבתי ספר תיכוניים ממלכתיים. קרן אבי חי תומכת במחזור הלימודים הראשון של רביבים שהחל בשנת 2000/01; המחזור השני החל בשנת 2001/02. ארבעה מחזורים מתוכננים לשלב הראשוני של תכנית זו.

## התכנית להתחדשות לימודי היהדות בבתי הספר הממלכתיים:

קבוצה של בתי ספר תיכוניים הקשורה למכון שלום הרטמן באמצעות פעילויות אלו: תכנית העשרה של שנה למנהלי בתי ספר; תכנית של שלוש שנים להכשרת מורים להוראת לימודי היהדות; והנחייה פדגוגית של מורים לשם בנייה ויישום תכניות ללימודי היהדות בבתי ספרם. קרן אבי חי תמכה במחזור הראשון של 30 בתי ספר. הקרן אף ממשיכה לממן עזרה פדגוגית מתמשכת לבתי ספר אלה.

## מכון תלמודי עיוני לנשים:

תכנית תלת-שנתית ללימודי תלמוד והלכה מתקדמים לנשים במכון "מתן" בירושלים. מטרת המכון לפתח סגל של נשים בעלות בקיאות עמוקה בתלמוד ובהלכה. קרן אבי חי היא המייסדת של המכון התלמודי העיוני וממשיכה לתמוך בו.

## עידוד לימודי יהדות

הריחוק ההולך ומתרחב בקרב חלק ניכר מהישראלים החילוניים כלפי היהדות ותרבות ישראל ממשיך להעסיק את קרן אבי חי. חברה יהודית בריאה תלויה לתפיסתנו בכל מגוון קהילותיה כדי שתוכל לקיים תרבות משמעותית וחיונית. למרבה הצער, חלק ניכר מהציבור החילוני בישראל רואה בזהותה היהודית של המדינה ובתרבות ישראל מושגים רחוקים ובלתי רלוונטיים. קרן אבי חי שואפת לעודד אוריינות יהודית בקרב ישראליים חילוניים, כדי שיוכלו להיות שותפים פעילים ובעלי ידע בעיצוב החיים היהודיים בישראל. הקרן ממשיכה להתמקד בשלושה תחומי תמיכה עיקריים: תגבור לימודי מקצועות היהדות במערכת החינוך הממלכתית; עידוד תכניות לימודי היהדות בקרב מבוגרים חילוניים, בעיקר במסגרות בלתי פורמליות, ועידוד העיסוק בתרבות יהודית-ישראלית



המפעילים את התכנית ולציבור המהנכים הרחב. בשנת 2001/02 מופעלת התכנית ב-200 כיתות ברחבי הארץ. קרן אבי חי ממשיכה לתמוך בהכשרת המורים ובמאמצי שיווק והפצת התכנית.

### אלול – קהילות לומדות:

תכנית שמפעיל בית מדרש אלול שבמסגרתה מקבלים מנחים הדרכה וליווי מרוכזים להקמת קהילות לומדות ברחבי הארץ אשר חבריהם מתכנסים ללמוד מקורות יהודיים קלאסיים ומודרניים. קרן אבי חי היא התומכת העיקרית בפעילויות "אלול".

### מכללת עלמא:

מכללה בתל-אביב ללימוד התרבות העברית והזהות היהודית בת-זמננו בזיקה למגוון תרבויות העולם. מכללת עלמא מפעילה מסלול אקדמי בשיתוף האוניברסיטה הפתוחה ומציעה מגוון פעילויות תרבות לציבור הרחב. קרן אבי חי היא מן המממנים העיקריים של עלמא.

### סידור אבי חי:

סידור ידיותי לקורא ובו שני כרכים—כרך אחד לבית הכנסת בשבת וכרך שני לבית ולמשפחה. הסידור בנוי באופן המקל מאוד על התמצאות בתכנים ובתפילות שבסידור. עד כה נמכרו יותר מ-13,000 עותקים, ובימים אלו שוקדים על הדפסת המהדורה הרביעית שלו.

### קרן אבי חי והתקשורת:

הקרן משקיעה מאמצים מתמשכים בעידוד פיתוחן ושידורן בטלוויזיה של תכניות חדשות בתחום התרבות היהודית. בשנת 2001 הפעילה הקרן פרויקט ראשוני, ובו הוזמנה קבוצה נבחרת של יוצרים מתחום הקולנוע והטלוויזיה להגיש הצעות להפקת סדרת דרמה, סדרה תעודית או סדרת שיח. למרבה הצער, התוצאות אכזבו

### יהל"ם:

פרויקט המקדם לימודים ודיונים משותפים להורים ולילדים בין כותלי בתי ספר יסודיים בחינוך הממלכתי בנושאים שעניינם מקורות יהודיים. יהל"ם החל כתכנית של מפגשי הורים וילדים המונחים על ידי המורים לאחר שעות הלימודים בבתי ספר שבהם מספר רב של עולים חדשים. בשנת 1998 הוחלט בעקבות הצלחת הפרויקט להרחיבו גם לבתי ספר נוספים, לאו דווקא עתירי עולים. בנוסף, צמחו בחלק מבתי הספר גם קהילות לומדות של משפחות הנפגשות בתדירות גבוהה. קרן אבי חי היא התומכת העיקרית ביהל"ם.

### פרשת השבוע:

תכנית המציגה את פרשת השבוע בפני תלמידים בחטיבות הביניים בבתי ספר ממלכתיים. התכנית מאפשרת לתלמידים להכיר היבטים הקשורים למסורת ולתרבות היהודית וחומרי לימוד מ"ארוך הספרים היהודי" הקלאסי, תוך חיבור לנושאים רלוונטיים לעולמו של התלמיד. הפרויקט, שהופעל לראשונה בירושלים בשיתוף מינהל החינוך בבירה—מנח"י—התרחב אף לאזורים נוספים במדינה. קרן אבי חי תומכת בתכנית הכשרה וליווי למורים המיישמים את התכנית בבתי ספר מחוץ לירושלים.

### מבחר:

תכנית לימודים רב-תחומית לחטיבות הביניים בהיסטוריה ותרבות יהודית. תכנית הלימודים פותחה בידי המרכז לחינוך טכנולוגי (מט"ח) ומשרד החינוך, וקרן אבי חי היא התומכת העיקרית בה. תכנית הלימודים נחלקת לשתי תכניות חד-שנתיות: ישראל והעמים—דרך הסיפור על יעקב ועשיו וגלגליו, ואחריות חברתית—דרך סיפור רות המואבייה וגלגליו. תכניות הלימודים מלוות באתר אינטרנט המיועד למורים

דו-שנתית ללימודי יהדות למבוגרים, אשר פותחה במקורה בידי מכון פלורנס מלטון בגולה. אנו מקווים להביא דיווחים נוספים על מחקרים אלה בדו"ח השנתי הבא.

## שונות

### שבתונים:

קרן אבי חי מציעה תכנית שנתית לתמיכה באנשי מקצוע העוסקים בתחומי ההתעניינות של הקרן, כדי לקדם את התפתחותם המקצועית והאישית. ב-2001/02 מממנת הקרן שבתון לארבעה אנשי מקצוע. ב-2000/01 נמצאו שלושה אנשי מקצוע מתאימים לקבלת המענק לשנת שבתון.

ולא הצדיקו תמיכה בהפקת סדרה כלשהי. בשלב זה שוקלת הקרן כיצד לקדם את יעדה-השפעה על הציבור דרך המדיה.

עם זאת ישנן בכל זאת הצלחות. הקרן תומכת בשתי תכניות טלוויזיה מצליחות ביותר: "החדר", תכנית שבה לומדים אישים שונים מקורות ישראליים-יהודיים מגוונים, ו"מישהו דיבר", תכנית שיח לנוער הנוגעת בנושאים ישראליים-יהודיים מנקודות ראות שונות. בנוסף לכך, תמכה הקרן בתחרות הסרט הטוב בתחום סרטי סטודנטים בקטגוריה החוויה היהודית בשני פסטיבלים לסרטים לסטודנטים.

## מחקר ולימוד

מסורת רבת השנים של קרן אבי חי מנחה אותנו להסתמך על מחקרים כדי לבחון את המציאות שבה אנו פועלים ולהבטיח את יעילותן של היוזמות שבהן אנו מעורבים. מעת לעת מזמינה הקרן עריכת מחקר מעמיק, כדוגמת מחקר גוטמן 2000. לעתים קרובות יותר מעסיקה הקרן חוקרים ומעריכים לפרויקטים שבהם היא מעורבת בכדי להעניק לנו תובנות לגבי הצלחתם.

### מחקר גוטמן 2000:

קרן אבי חי מימנה המשך למחקר המקיף של מרכז גוטמן משנת 1993: "אמונות, שמירת מסורת וערכים של יהודים".

### מענקי מחקר:

הקרן מממנת מחקרים שמטרתם לחקור נושאים שונים: מסגרות חינוכיות אפשריות לאוכלוסייה המסורתית בישראל; תכניות חינוך הולמות לעולים דוברי רוסית; והפוטנציאל שבקיום תכנית שיטתית

מתוך מסע הפרסום של צו פיוס, יוני-אוקטובר 2000



דעות קדומות - לא  
דעות שונות - למה לא



## פרויקטים בצפון אמריקה

2000 - 2001

### חינוך בבתי הספר היהודיים היומיים (Jewish Day Schools)

תכניות הקרן נועדו לשפר את רמת בתי הספר היהודיים היומיים, להרחיב את חוג המשפחות הרושמות את ילדיהן לבתי ספר אלה ולקדם את החינוך במסגרתם בקרב הקהילה היהודית הרחבה יותר.

### שיפור רמת החינוך בבתי הספר היהודיים

#### תכניות חדשות

(מאז שנת 1999):

— BabagaNewz

#### כתב עת לילדים העוסק בערכים יהודיים:

פרויקט זה כולל ירחון, מדריך למורים, אתר אינטרנט ומועדון ספר, והוא נועד להשלים את תכנית הלימודים לתלמידי כיתות ד'-ז' בבתי ספר יהודיים יומיים ובמסגרות "חינוך משלים" (לתלמידים הלומדים בבתי ספר לא-יהודיים). ב-2000/01, שנת היווסדו של BabagaNewz, הופץ כתב העת בין יותר מ-23,000 תלמידים בכ-600 בתי ספר שנרשמו כמוימים. קרן אבי חי יזמה ומממנת פרויקט זה. הירחון יוצא לאור בשיתוף

מטרתה העיקרית של קרן אבי חי בצפון אמריקה היא לעודד מעורבות עמוקה יותר בקרב יהודים בלימודי יהדות, ולהגביר את המחויבות לאורח חיים יהודי. לשם השגת מטרה זו הושקעו מרב מאמצי הקרן בשמונה השנים האחרונות בטיפוח בתי הספר היהודיים "היומיים" (Day Schools) שמספרם גדל והולך.

בתקופה האחרונה החלה הקרן להרחיב את פעילותה בשני כיוונים: הכיוון הראשון הוא תמיכת הקרן בשלוש תכניות הבונות חוויות-המשך למשתתפים במסע לארץ, עם שובם לצפון אמריקה. התמיכה בפעילות זו נעשית לאור הצלחת תכנית "תגלית" (Birthright Israel) המביאה סטודנטים וצעירים אחרים למסע חינוכי בישראל. הכיוון השני הוא הפעלת תכניות בתחום מחנות הקיץ, לאור השפעתם על העמקת המחויבות היהודית.

הפירוש המילולי של "אבי חי" מקבל תהודה חדשה בעקבות אירועי ה-11 בספטמבר ופיגועי הטרור הרבים הפוקדים את ישראל: דברים אלה גרמו לרבים מאיתנו להתמקד מחדש במשפחתנו ובמטרות הרוחניות שבחינו. מטרת העל של אבי חי היא לאפשר לילדינו לשאוב משמעות מהתרבות, מהערכים ומהמסורת העשירה שירשנו מאבותינו. לילדינו מגיע לא פחות מזה.

אפילו בסוף כיתה ח'. בכמה בתי ספר תיכוניים יהודיים לומדים טקסטים יהודיים רק אם הם מתורגמים, בניגוד לאלה הלומדים אותם בשפת המקור. בעוד שרמת הציפיות וההשקעה במקצועות היהדות גבוהה בדרך כלל יותר בבתי הספר האורתודוקסיים לעומת אלה שאינם אורתודוקסיים, הרי שההישגים והתפוקות בפועל משתנים גם בתוך כל אחד מהזרמים כשלעצמו.

ההבדל בין בתי הספר משקף היעדר סטנדרטים של הישגים בלימודי היהדות, להבדיל מקיום סטנדרטים ברורים לבתי הספר ולקהילה לבחינת הישגי התלמידים בתחומים אחרים כמו מתמטיקה, מדעים וקריאה. קרן אבי חי נאותה לתמוך ביוזמתו של ד"ר סטיוון בראון מ"מרכז מלטון לחקר החינוך היהודי" של ה-"Jewish Theological Seminary"

(JTS), לארגן קבוצת מחנכים מטעם בתי ספר רפורמיים, קהילתיים וכאלה השייכים לרשת סולומון שטר, כדי לפתח סטנדרטים של הישגים בלימודי יהדות. התהליך יחזור על עצמו בעת שהיעדים יפותחו ויבדקו בידי חוגים רחבים של מחנכים ואנשי מינהל, כדי ליצור אמות מידה שתהיינה שאפתניות ומעשיות גם יחד. עד כה נערך רק מפגש אחד של הקבוצה, ועדיין אין אפשרות לקבוע אם מאמציו של ד"ר בראון ישאו פרי.

### עדה (Edah) – צוותי מורים יהודיים:

התקשורת האמריקאית סקרה ומסקרת בהרחבה את קשייהם של בתי ספר ציבוריים למשוך אליהם מורים מוסמכים. בתי ספר יהודיים יומיים, המציעים בדרך כלל משכורות נמוכות מאלה שבמערכת החינוך הציבורית, מתקשים אף הם לגייס מורים למקצועות הכלליים. הבעיה בלימודי יהדות חמורה אף יותר,

Jewish Family & Life, ארגון הפועל בבוסטון שלא למטרות רווח.

BabagaNewz מבקש להעניק חינוך יהודי והשראה לתלמידים תוך מיקוד אקטואלי דרך עדשות יהודיות – באירועים שוטפים, בדמויות מרתקות, במדינת ישראל ובמדע. כך, למשל, הראה כתב העת

בספטמבר האחרון כיצד אפשר להיעזר בשיטות המשחק של גיים קארי ודניאל רדקליף ("הרי פוטר") כדי לשפר את עצמנו בימים הנוראים; לקראת פסח חקר הירחון את משבר הקהילה היהודית בארגנטינה דרך המושגים של ערבות ואחריות.

בקרן נערך עתה סקר בקרב מורים ותלמידים כדי לבחון כיצד מתקבל

ירחון זה וכיצד נעזרים בו בכיתה. המטרה העיקרית היא להבטיח שהמדריך למורה אכן מאפשר לסגל ההוראה הן בבתי הספר היומיים והן במסגרות חינוך משלים לתכנן שיעורים סביב הכתבות המתפרסמות בירחון. בסופו של דבר תימדד הצלחת הפרויקט לא רק על סמך מספר המנויים וההכנסות, אלא על ידי בדיקת השפעת הירחון על דרך מחשבתם של יהודים צעירים ברחבי היבשת.

### פיתוח סטנדרטים של הישגים בלימודי יהדות בבתי ספר יהודיים יומיים:

איכותם והשפעתם של לימודי היהדות משתנים בין בתי הספר היומיים. לכן קיים פער בכישורים ובידע בתחומי היהדות שרוכשים תלמידים בבתי ספר שונים. לדוגמה: תלמידים בבתי ספר מסוימים מפתחים כושר קריאה והבנה של קטע בתנ"ך כבר בכיתה ג', בעוד שתלמידים בבתי ספר אחרים אינם מגיעים לרמה זו

חדשים שקמו כדי להעניק חינוך יהודי והשראה יהודית לילדי משפחות המהגרים. השינוי שהתחולל בקרב אוכלוסיית המהגרים לאחרונה, בהיות רוב המהגרים בוכרים שבאו מרפובליקות במרכז אסיה של ברית המועצות לשעבר, שינה מטבע הדברים את אוכלוסיית התלמידים בבתי הספר. רק עובדה מצערת אחת נותרה בעינה: בתי הספר נתונים בלחצים כספיים המקשים על פעולתם, שכן ההורים אינם מסוגלים בדרך כלל לשלם יותר מ-\$1,000 עד \$2,000 דמי לימוד שנתיים.

הקשיים התקציביים מגבילים את יכולתם של בתי הספר לממש את משימתם היהודית, שהיא הסיבה לקיומם, ומונעים מבתי הספר להפעיל תכנית לימודים כללית איכותית, שהיא כה חיונית למשיכת משפחות מהגרים. אלה רואים בחינוך, ובצדק, את המפתח לשילובם המוצלח בחברה האמריקנית. משום כך רק אחוז קטן של משפחות מהגרים רושם את ילדיו לבתי ספר יהודיים. רוב ילדי המהגרים הלומדים בבתי ספר אלה חיים באזור ניו-יורק, שם לומדים כ-4,000 ילדי מהגרים ב-30 בתי ספר יהודיים יומיים.

באחרונה פיתחה קרן אבי חי תכנית להגברת המשיכה של כמה בתי ספר המיועדים לילדי מהגרים ולשיפור איכותם החינוכית. לצורך יישום התכנית שכרה הקרן את שירותיו של הרב יואל קריימר, מנהל בית ספר ומדריך מורים בעל שיעור קומה. הרב קריימר מסייע בעיצוב תכנית שתענה על הצרכים המיוחדים בתחום זה.

### **מרכז משאבים וירטואלי במרכז לוקשטיין באוניברסיטת בר-אילן:**

לאור יכולתו של האינטרנט לקשר בין מחנכים ולחלוק במידע, תומכת קרן אבי חי במרכז משאבים וירטואלי במרכז לוקשטיין שבאוניברסיטת בר-אילן. מרכז

בפרט בבתי הספר שאינם חרדיים, שכן מורים ללימודי יהדות מגיעים ממאגר קטן יותר של יהודים בעלי להט, מסירות, בקיאות עמוקה בחומר הנלמד ויכולת הוראה טובה.

בטווח הארוך לא נראה שאפשר לטפל בבעיה זו בלי העלאה ניכרת של שכר המורים והטבות נלוות. קרן אבי חי ו"עדה", ארגון שלא למטרות רווח שהוקם כדי לקדם "אורתודוקסיות מודרנית", פועלים יחדיו כדי למתן את הבעיה. הם פונים לבוגרי מכללות צעירים ואידיאליסטים, בבקשה שיתחייבו לשנה או לשנתיים של הוראת לימודי יהדות בבתי ספר יהודיים יומיים לפני שימשיכו בקידום חייהם המקצועיים. תכנית "עדה" תתבסס על מודל שפותח ב-Teach for America, ארגון המגייס מדי שנה צוותים של 1,500 בוגרי מכללות שסיימו לא מכבר את לימודיהם, כדי שילמדו שנה או שנתיים בבתי ספר ציבוריים המשרתים ילדים ממשפחות מעוטות יכולת ברחבי ארצות הברית. אף כי מגויסי Teach for America מתחייבים ללמד שנתיים בלבד, כ-60% מהמורים שגייס הארגון המשיכו בשדה החינוך. בקרן מקווים שלפחות אחדים ממשנתפי "עדה" יהיו בעלי מוטיבציה דומה ויקדמו עצמם בתחום החינוך היהודי.

המחזור הראשון בתכנית "עדה" עתיד לקום במהלך 2002/03, כדי שהמשתתפים בו יתחילו ללמד בספטמבר 2003. המשתתפים יקבלו משכורת רגילה מבתי הספר שיעסיקו אותם, ויזכו להכשרה מיוחדת ולהדרכה באמצעות התכנית. התכנון הוא לגייס 18 משתתפים למחזור הראשון, ובמשך הזמן להרחיב את התכנית.

### **חיזוק בתי ספר למהגרים בעיר ניו-יורק:**

ההגירה לארה"ב מברית המועצות לשעבר אשר החלה בשנות ה-60 יצרה קבוצה של בתי ספר יהודיים יומיים

הכוללת מורים, אנשי מינהל וכן את ספרני בית הספר. מאז הקמת התכנית ב-1999 נכללו בה 140 בתי ספר תיכוניים.

### **תכנית הלוואות לצורכי בנייה:**

קרן אבי חי ייעדה 50 מיליון דולר למתן הלוואות פטורות מריבית לבנייה ולשיפוץ בתי ספר יהודיים יומיים. ההלוואה המירבית היא בסך מיליון דולר לבניית מבנה חדש, וחצי מיליון דולר לשיפוץ. מתן ההלוואה תלוי בכתב ערבות מתאים ממוסד כספי מוכר. החזר ההלוואה מתחיל שישה חודשים לאחר קבלתה והוא נפרס על 20 תשלומים רבע שנתיים במשך חמש שנים. עד סוף 2001 סיפקה הקרן 29 הלוואות בסך כולל של \$27,745,000.

### **תכנית מענקים לחיזוק מחויבות יהודית בבתי ספר תיכוניים יהודיים:**

ב-1999 החלה קרן אבי חי להעניק מענקים לבתי הספר של רשת סלומון שכטר לשם מימון פעילויות בסופי שבוע ופעולות המיועדות לקדם את שמירת השבת ולחיזוק מחויבות יהודית. 12 בתי ספר קיבלו מימון באמצעות תכנית זו. קרן אבי חי הזמינה הערכה בלתי-תלויה על פעילויות אלו. על סמך דו"ח ההערכה החיובי מתכוונת עתה הקרן להרחיב את תכנית המענקים הזאת.

### **תכנית ללימוד השפה העברית בבתי ספר תיכוניים יהודיים יומיים:**

כפי שצינו בעמודים קודמים, העדר סטנדרטים להערכת הישגים בקרב בתי הספר היהודיים היומיים מביא לתוצאות חינוכיות מגוונות ביותר. הדבר בולט במיוחד בלימודי השפה העברית. קרן אבי חי תומכת כספית

המשאבים מורכב משני חלקים: פרום הידודי (אינטראקטיבי) למחנכים וספריית מידע לתכניות לימודים המצויה עדיין בשלבי פיתוח. בימים אלה מיועדת תמיכת קרן אבי חי לפרום ההידודי הכולל רשימות תפוצה, מרכז סיוע באמצעות הדואר האלקטרוני, ועוד. ניתן למצוא מידע על שירותי מרכז המשאבים הווירטואלי באתר האינטרנט [www.lookstein.org](http://www.lookstein.org).

### **בעתיד מתכננת קרן אבי**

### **חי להשקיע יותר בתחומי**

### **החינוך הטכנולוגי**

### **והלמידה מרחוק,**

### **תחומים הטומנים בחובם**

### **את הפוטנציאל לסייע**

### **למחנכים ולבתי ספר**

בעתיד מתכננת קרן אבי חי להשקיע יותר בתחומי החינוך הטכנולוגי והלמידה מרחוק, תחומים הטומנים בחובם את הפוטנציאל לסייע ביעילות למחנכים ולבתי ספר. כפי שהוזכר בדבר היושב ראש, הצליחה הקרן לשכור את שירותיו של אלי קנאי, איש ביצוע בעל ניסיון רב בשימושים הטכנולוגיים

המגוונים המקדמים מטרות חינוכיות. בקרן צופים שתומתו של אלי תסייע לנו להשקיע בחכמה בפרויקטים מסוגים שונים.

### **תכניות מתמשכות**

**(מתוארות בפירוט יתר בדו"ח לשנת 1999):**

### **תכנית מדף הספרים של אבי חי לבתי ספר תיכוניים יהודיים:**

התכנית, הנמצאת עתה בשנתה השלישית, מעניקה \$5,000 מדי שנה לבתי ספר תיכוניים יהודיים הזכאים לתמיכה זו כדי שיוכלו לרכוש ספרים לספריותיהם, עזרים אור-קוליים ותוכנות מחשב. לפחות מחצית מסכום זה חייב להיות מושקע ברכישת חומרי לימוד ועזרי לימוד בתחום היהדות. כדי להקל על שילוב החומרים החדשים בתכנית הלימודים בכיתה, מופעלת ועדה מיוחדת בבית הספר הבוחרת בחומרי הלימוד



בבתי ספר יומיים בתוך הקהילה היהודית. ניתן לקבל מידע על PEJE, על מקבלי המענקים ועל תכניות המימון באתר האינטרנט [www.peje.org](http://www.peje.org).

### **הכשרת מנהלי בתי ספר – אוניברסיטת הארווארד (Harvard University):**

בחמש השנים האחרונות סייעה הקרן לכ-120 מנהלי בתי ספר או למתעתדים להיות מנהלים ללמוד באחת מסמינרי הקיץ (שאורכם עשרה ימי לימוד) שמציע המרכז למנהלי בתי ספר באוניברסיטת הארווארד. במשך השנתיים האחרונות העניקה קרן אבי חי את חסותה גם לכינוס המשך לבוגרי הסמינרים שהגיעו לעמדות ניהול. בהמשך מתוכננות פעולות נוספות.

### **הכשרת מנהלי בתי ספר – JTS Jewish Theological Seminary (JTS):**

ה-JTS מגייס עתה קבוצה שלישית לתכנית בת חמישה חודשים להכשרת מנהיגים בתחום החינוך, אשר ינהיגו את בתי הספר היהודיים היומיים הלא-אורתודוקסים שמספרם גדל והולך. התכנית מורכבת מסדרות של ארבעה שבועות בכל קיץ במשך שנתיים וכינוסים במהלך השנה. מתוך 27 בוגרי שני המחזורים הראשונים, 13 מנהלים בהווה בתי ספר ושמונה אחרים משמשים עוזרים למנהלים או ראשי תחומים ומגמות. שישה עוסקים בחינוך יהודי אך מחוץ לבתי ספר יהודיים יומיים.

### **הכשרת מנהלי בתי ספר – מרכז לוקשטיין:**

בשלוש השנים האחרונות העניקה קרן אבי חי את חסותה ל-58 מנהלי בתי ספר יהודיים יומיים בצפון אמריקה ולאלה המתעתדים להיות מנהלים. הקרן אפשרה להם ללמוד בסמינר קיץ להכשרה שנמשך 16 יום ונערך במרכז לוקשטיין באוניברסיטת בר-אילן.

במאמצייהם של הילה קובלינר ועמיתיה באוניברסיטה העברית, בשיתוף עם הלשכה לחינוך יהודי בבוסטון, לפתח תכנית ללימודי השפה העברית ולספרות עברית לכיתות ז'-י"ב בבתי ספר תיכוניים יהודיים יומיים. ניסוי ראשוני של תכנית לימודים זו, המכונה נט"ע (נוער לטובת העברית), החל בשנת הלימודים 2001/02 ב-13 בתי ספר.

### **בתי ספר יהודיים יומיים למאה ה-21:**

התכנית "בתי ספר יהודיים למאה ה-21" של היברו יוניון קולג' שואפת לחזק את מרכיביהם היהודיים של בתי ספר יהודיים רפורמים וקהילתיים. תכנית זו, הפועלת בשמונה בתי ספר, נמצאת בשלב ביצועה השני. התכנית משתפת את כל קהילת בית הספר בהגדרת המשימות בתחום היהדות ובמימוש תכניות יזומות שיבטאו משימות אלו.

### **תכנית "פרדס" למחנכים:**

במאמץ להכשיר מורים לקריירה חינוכית בבתי ספר יהודיים יומיים ובמיוחד בכיתות הגבוהות שבבתי ספר קהילתיים, יצר מכון "פרדס" ללימודי יהדות את תכנית "פרדס" למחנכים. מסלול הלימודים כולל שנתיים של לימודי יהדות ב"פרדס", תואר מוסמך בחינוך יהודי באוניברסיטה העברית, אולפן והוראה תחת פיקוח בצפון אמריקה. בימים אלה לומדים 28 סטודנטים בשני המחזורים הראשונים של התכנית. מסיימי התכנית הראשונים, שהתחייבו כולם לפחות לשלוש שנות הוראה בבתי ספר יהודיים בצפון אמריקה, יכנסו לעבודה בשטח בספטמבר 2002.

### **שותפות למצוינות בחינוך יהודי (PEJE):**

קרן אבי חי הצטרפה ליוזמה משותפת של 13 נדבנים וקרנות מובילים כדי להעניק מימון התחלתי לבתי ספר יהודיים יומיים חדשים ולקדם חינוך איכותי

## הכשרת מנהלי בתי ספר –

אוניברסיטת "ישיבה" (Yeshiva University):

יהודיים, מתוך תקווה שהורים הלומדים ויודעים יותר יבחרו לחנך את ילדיהם בבתי ספר יהודיים יומיים, מתוך הכרת ערכו של חינוך זה.

במסגרת ה"מלטון מיני סקול" לומדים עתה כ-5,000 מבוגרים ב-60 ערים ברחבי ארצות הברית. על בסיס תחרותי בקרב מסגרות מלטון נבחרו פורטלנד, דרום פאלם-ביץ' (בוקה-רטון) וסנט-לואיס להיות המקומות הראשונים שבהם תנוסה התכנית להורים לילדי גנים. בימים אלה נמצאים בשלבי ביצוע פיתוח תכנית הלימודים וגיוס המשתתפים. ב"מלטון" מקווים שיהיו בין 15 ל-45 תלמידים בכל אחת מערים אלו, בעת שהתכנית תופעל לראשונה בספטמבר 2002.

הראשונים שבהם תנוסה התכנית להורים לילדי גנים. בימים אלה נמצאים בשלבי ביצוע פיתוח תכנית הלימודים וגיוס המשתתפים. ב"מלטון" מקווים שיהיו בין 15 ל-45 תלמידים בכל אחת מערים אלו, בעת שהתכנית תופעל לראשונה בספטמבר 2002.

### חלונות בתי ספר יהודיים יומיים לילדי מהגרים במיאמי:

קרן אבי חי אמנם רואה עצמה מחויבת לפיתוח תכניות ארוכות-טווח ולא לתמיכה בתכניות שמטרתן לפתור בעיות של שעת חירום, אך עם זאת לא יכולנו להתעלם מההידרדרות הכלכלית והחברתית בארגנטינה שגרמה להגירת משפחות יהודיות לדרום פלורידה. משפחות המהגרים אינן מסוגלות לשלם שכר לימוד בבתי ספר יהודיים יומיים, ולכן הציעה הקרן לבתי הספר המקומיים מענק מקביל של עד מיליון דולר למשך שלוש שנים לשם תמיכה בחינוך היהודי לילדי משפחות אלו. מענק הקרן והמענק המקביל של הקהילה המקומית יכסו שכר לימוד למאה תלמידים למשך שלוש שנים בתוספת שירותים נלווים (כמו הערכת ידע ראשונית ואנגלית כשפה שנייה).

אף שיוזמת קרן אבי חי בהפעלת תכנית זו נבעה מן המצב בארגנטינה, הסיוע הנ"ל זמין גם לכל ילד הנמנה עם משפחה שהיגרה לארצות הברית ממקומות אחרים בשנתיים האחרונות.

כדי לשכנע מספר רב יותר

של הורים לשלוח את

ילדיהם לבתי ספר

יהודיים יומיים, יש

לעזור להורים להבין את

ערכו של החינוך היהודי

שילדיהם זוכים לו

האוניברסיטה מגייסת עתה את קבוצת המועמדים השנייה לתכנית הכשרה דוגמת תכנית JTS שהוזכרה לעיל. המחזור הראשון משך לשורותיו בעיקר מורים בעלי שאיפות בתחום המינהל, ולא-דווקא אנשי מינהל מנוסים המכניסים עצמם להיות מנהלי בתי ספר. מתוך

12 מורים שסיימו את הכשרתם בתכנית, שלושה מכהנים כסגני מנהלים ושמונה הם רכזי או ראשי תחומים ומגמות.

### תל עם:

מרכז ברונפמן לחינוך יהודי במונטריאול בנה תכנית אינטגרטיבית ללימודי יהדות בכיתה א'. תכנית זו נלמדת עתה ב-175 בתי ספר יהודיים יומיים הנמנים עם

כל הזרמים. קרן אבי חי תומכת בפיתוח תכניות מעין אלו גם לכיתות ב'-ג'.

## הרחבת מעגל המשפחות המעורבות בבתי ספר יהודיים יומיים

### תכניות חדשות

(מאז שנת 1999):

### מסגרות מלטון להורים לילדי גן (Melton Mini-School):

כדי לשכנע מספר רב יותר של הורים לשלוח את ילדיהם לבתי ספר יהודיים יומיים, יש לעזור להורים להבין את ערכו של החינוך היהודי שילדיהם זוכים לו. לשם כך הציעה קרן אבי חי ל-Florence Melton Mini-Schools לפתח גרסה מיוחדת של תכנית הלימודים הבסיסית שלהם (הנמשכת שנתיים). גרסה זו מיועדת להורים שילדיהם לומדים בגני ילדים

עבור קרן אבי חי ושזה עתה ראה אור, מאשר את ערכם של בית הספר היהודי היומי ושל המכינות עבור התלמידים המשתתפים בהן.

### ספריות בסיסיות ביהדות לתלמידי מכינות:

כל תלמיד במסלול המכינה שמממנת קרן אבי חי זוכה לשי-”ספרייה יהודית קטנה” ובה 11 ספרים בסיסיים שעניינם ביהדות.

## קידום החינוך בבתי ספר יהודיים ולקהילה כולה

### פרויקטים חדשים

(מאז שנת 1999):

#### שותפות עם הוועד היהודי-אמריקני (AJC):

בדצמבר 1999 יצא הוועד היהודי-אמריקני בהצהרה יוצאת דופן שהדגישה את חשיבות החינוך היהודי ואת הצורך בגיוס מימון קהילתי. מתוך כך שקרן אבי חי ואנשי מפתח בוועד היהודי-אמריקני רואים כיעד מרכזי את העלאת נושא החינוך היהודי לראש סדר העדיפויות בקהילה, הוקמה שותפות שנועדה להשיג מטרה זו. כצעד ראשון, פורסמה מודעה ובה ביטוי לעמדת הוועד היהודי-אמריקני (AJC) והודעה על השותפות החדשה. לאחר שאורגן כינוס מצומצם של פעילים ואנשי מקצוע שבחנו יחד כיצד להפיק תועלת מירבית מהשותפות החדשה, הוחלט לצאת במסע הסברה כדי להסב את תשומת לב הקהילות לצורכי החינוך היהודי. הצעד הראשון היה פרסום מחקר של פרופ' גיק ורטהיימר – “Talking Dollars and Sense About Jewish Education.” נתקבלו פניות רבות לקבל עותקים מן המחקר, ועד עתה הופצו יותר מ-15,000 עותקים.

## תכניות מתמשכות

### תכנית שוברי שכר לימוד של קרן אבי חי:

קרן אבי חי יזמה תכנית של הענקת שוברי שכר לימוד באטלנטה ובקליבלנד באביב 1997, על מנת לעודד רישום לבתי ספר יהודיים יומיים. היעד הסופי הוא לעורר תמיכה בקהילה היהודית בשוברים ממשלתיים. התכנית סייעה לנרשמים לבתי ספר ב-1997 ו-1998. קרן אבי חי הציעה שובר לארבע שנים בסך \$12,000 (\$3,000 לשנה) לתלמידים שלמדו בבית ספר ציבורי או פרטי ועברו לבית ספר יהודי מקומי בין כיתה ב' לכיתה ח'. במהלך השנתיים האחרונות גויסו 213 תלמידים (151 באטלנטה ו-62 בקליבלנד). הקרן מנהלת מחקר מתמשך כדי לבחון את מספר התלמידים שנשארו בבתי הספר ואת השפעת לימודיהם על מעורבות המשפחות בחיים היהודיים.

### חלגות שיווק וסיוע לבתי ספר תיכוניים חדשים:

בתי ספר תיכוניים חדשים זכאים לתכנית סיוע המורכבת משלושה חלקים: מימון פרסום, סיוע ביצירת תדמית ייחודית והדרכה בשיווק. מטרת התכנית לחזק את יכולתם של בתי ספר תיכוניים חדשים לשווק את עצמם ולגייס תלמידים. לגבי תכנית זו, בית ספר תיכון נחשב “חדש” מיום שהחל להעסיק את המנהל ועד לסיום לימודיהם של מחזור התלמידים הראשון.

### מסלולי מכינה בבתי ספר תיכוניים:

תכנית המכינות ביהדות פועלת זו השנה השישית. תכנית זו מספקת מימון, המחושב לפי מספר התלמידים, לבתי ספר תיכוניים המקבלים תלמידים הבאים לאחר בית הספר היסודי מרקע חינוכי מוגבל בלימודי יהדות. התלמידים לומדים במסלול “מכינה” נפרד המסייע להם להשלים את לימודי היהדות ולהגיע לרמת חבריהם לכיתה. מחקר שערך ד"ר מרווין שיק

מחנכים (רבנים ורעיותיהם) לשלושה קמפוסים (ברנדייס, ייל ו-UCLA) כדי להפעיל תכנית חינוכית לקהילה היהודית הרחבה בקמפוסים ולתת תמיכה לסטודנטים אורתודוכסיים בקמפוסים. קרן אבי חי מממנת את שהות הזוג ב-UCLA.

## תכניות מתמשכות

### עמיתי אבי חי:

ב-1997 יזמה קרן אבי חי בשיתוף עם "הלל" תכנית בארבעה קמפוסים מקומיים באזור וושינגטון הבירה עבור סטודנטים שרובם לא צמחו במערכת חינוך יהודי. התכנית מעניקה לסטודנטים שיעורים שביעיים ביהדות וטיול חינוכי לישראל.

## פעילות המשך לפרויקט "תגלית" (Birthright)

תכנית זו מעניקה לאלפי סטודנטים ובני נוער מסע חינוכי חנם לישראל. גם בשעות קשות אלו לישראל הגיעו ארצה בסוף 2000 ותחילת 2001, 6,000 יהודים, 3,100 מהם מצפון אמריקה. אף שקרן אבי חי אינה שותפה לתכנית זו, היא רואה בה הזדמנות לטפל בצורך ש-Birthright לא ראתה בו מלכתחילה נושא הנופל בתחום פעילותה: שמירת קשר מתמשך עם המשתתפים לאחר שובם לצפון אמריקה. פעולת הערכה של "תגלית" הראתה שהטיולים לישראל עוררו את זיקתם של המשתתפים כלפי זהותם היהודית. מטרת הקרן היא לפתח פעולות המשך כדי לחזק את הזיקה הזאת ולשמרה.

הקרן פיתחה שלוש תכניות לשם יישום מטרה זו:

### "מדף הספרים" של קרן אבי חי:

באוגוסט 2001 פתחה קרן אבי חי אתר אינטרנט

## חומרי הסברה:

מרכיב חשוב בתכנית ההסברה של קרן אבי חי הוא הזמנה והפצה של חוברות ודו"חות המאירים סוגיות הקשורות לבתי ספר יהודיים. נוסף על הדו"ח של פרופ' ורטהיימר, יצא לאור לאחרונה דו"ח שהכין ד"ר מרווין שיק על "יעילות מסלולי המכינות בבתי הספר היהודיים היומיים", מחקר המעריך את יעילות המכינות הנתמכות על ידי קרן אבי חי. כן התפרסמה חוברת על תכנית ההלוואות לבינוי, ואנו מקווים כי היא תשמש דוגמה לתורמים אחרים.

## פעולות מחוץ לתחום בתי הספר היהודיים

### חינוך יהודי והכשרה למנהיגות במכללות

פרויקטים חדשים  
(מאז שנת 1999):

#### נתיבות:

נתיבות היא תכנית לחינוך יהודי ולמנהיגות של "הלל" באוניברסיטת הארווארד. התכנית מגייסת עתה את מחזור הסטודנטים השלישי שלה. הכוונה היא לצרף 24 סטודנטים בשנה למסלול לימודים בן שנה. מסלול זה כולל נסיעה לשלושה שבועות לישראל, כינוסי המשך ופרויקטים בשטח שיאפשרו לסטודנטים ליישם את מה שלמדו. קרן אבי חי תומכת במימון עלות הצוות והכינוסים בתכנית זו.

### יזמה ללימודי יהדות בקמפוסים בצפון אמריקה:

יזמה זו, ששותפים לה האיגוד האורתודוקסי (OU), "הלל" והפורום הדתי ציוני, הביאה עד כה זוגות של

מסוף 2001 נרשמו לתכנית "שותפים לתורה" יותר מ-300 מסיימי Birthright.

### מחנות קיץ

מתוך דיון מתמיד של נאמני הקרן במרחב הפעילות שלה עלה נושא מחנות הקיץ היהודיים כתחום חשוב המצדיק השקעה רבה. בהעניקם אווירה יהודית מקיפה, מקדמים המחנות ומחזקים את ההתלהבות והעניין באוריינות ובהווי יהודיים, בקרב אוכלוסייה של בני נוער שרובם לא למדו ולא ילמדו בבתי ספר יהודיים. גם תלמידים בבתי ספר יהודיים יומיים נהנים ממחנות הקיץ, שכן מרכיבי החינוך הלא-פורמלי והאווירה משלימים את החינוך שהם זוכים לו במהלך השנה.

בשל העובדה שאיש מהצוות או מחבר הנאמנים אינו מומחה בתחום מחנות הקיץ, הוחלט לזיזם מחקר בעניין. מטרת המחקר לבחון מה קיים בתחום המחנות (בחסות הקהילות או מחנות פרטיים), כולל בדיקת הפעילויות שהצליחו או שנכשלו. המחקר נערך בידי חוקרים באוניברסיטת ברנדייס בראשות ד"ר לן סקס ואיימי סיילו. חוקרים אלה ביקרו במבחר מייצג מתוך 18 מחנות קיץ יהודיים ובשני מחנות נוצריים בשלושה אזורים בצפון אמריקה. הם גם פיתחו מאגר מידע על מחנות קיץ יהודיים. דו"ח המחקר יופיע בספר שיתפרסם בקרוב.

לדעת חבר הנאמנים של הקרן, ארבעה ממצאי המחקר הם החשובים ביותר:

1. 82,000 ילדים יהודים השתתפו במחנות קיץ ב-2000. אם מונים רק את המחנות שיש בהם ולו שמץ של יהדות—כלומר מחנות של תנועות דתיות, ציוניות, מרכזים יהודיים קהילתיים ומחנות יהודיים שלא למטרות רווח—מספר המשתתפים יורד ל-50,000.
2. מחנות הקיץ מלאים. החוקרים דיווחו על תפוסה

המיועד למשתתפי התכנית בעבר: [www.avichai.birthrightisrael.com](http://www.avichai.birthrightisrael.com). ניתן להתחבר אליו גם דרך האתר המרכזי [www.birthrightisrael.com](http://www.birthrightisrael.com). האתר מציע לכל בוגרי התכנית שני ספרים ללא תשלום ומנוי לכתב עת מתוך רשימה של 180 ספרים ו-14 כתבי עת שנבחרו בקפידה. נוסף על הספרים וכתבי העת מציע האתר כתבות ושיחות באינטרנט. כמו בכתב עת רגיל, תוכנו של האתר משתנה מדי שבועיים.

עד כה הזמינו כ-4,000 מבוגרי התכנית ספרים וכתבי עת. אנו מקבלים בסיפוק את ההיענות ואת העובדה שבוגרי התכנית אכן קוראים ספרים אלה. לעומת זאת, לפי הסקר שערכנו יש פחות עניין בכתבות ובמאמרים המופיעים באתר, ואנו שוקלים עתה כיצד ניתן לשנות ולשפר בהיבט זה.

### תכנית "שערים" של "הלל":

רבים מהמשתתפים בתכנית Birthright הם סטודנטים באוניברסיטאות. עובדה זאת הובילה את קרן אבי חי לפתח תכנית בשיתוף עם "הלל" להצבת מחנכים אזוריים בשלוש ערים שיש בהן מספר רב של משתתפי תגלית בקמפוסים: בולטימור, לוס-אנג'לס וסן-פרנסיסקו. העובדה שהמצב בישראל גרם להשתתפות נמוכה מהמתוכנן של סטודנטים בתכנית Birthright הובילה לצערנו להשתתפות נמוכה בפעילות החינוכית בקמפוסים.

### "שותפים לתורה":

תכנית "תורה ומסורה"–שותפים לתורה" מחברת תלמידים מתחילים למורים מתנדבים לשיעורי תורה שבועיים, לעתים בטלפון. "תורה ומסורה" משווקת את התכנית בקרב משתתפי Birthright באירוע מרכזי ומרשים בירושלים, והסטודנטים נענים לה בברכה.

האורתודוקסית בשל המחסור באפשרויות של לימודי תלמוד בשלב מתקדם לנשים בצפון אמריקה, תומכת קרן אבי חי בתכנית ללימודי תלמוד לנשים באוניברסיטת "ישיבה". שני המחזורים הראשונים מונים 16 תלמידות מצטיינות המקדישות את כל זמנן ללימודי תלמוד והלכה. המחזור השלישי מתגבש בימים אלה.

### **מחנות הקיץ היהודיים סקר ארוך-טווח על בני נוער:**

מרכז רטנר לחקר היהדות הקונסרבטיבית שבסמינר התיאולוגי היהודי (JTS) ממשיך לעסוק בסקר ארוך-טווח של קבוצה של בני נוער יהודים קונסרבטיבים הלומדים עתה במכללות. קרן אבי חי תמכה בשלב השני של מחקר זה שנערך ב-1999, ארבע שנים לאחר הסקר הראשון.

### **קבוצות לימוד לאנשי תקשורת:**

הקרן תומכת בלימודי תורה של שתי קבוצות מקבילות של אנשי תקשורת. המטרה היא לחזק את הזיקה היהודית של אנשי התקשורת בתקווה שהשפעתם תחלחל אט אט ותביא להצגת היהדות בצורה חיובית יותר בכלי התקשורת.

### **סקר לאומי לשנת 2000 על האוכלוסייה היהודית:**

קרן אבי חי מממנת סקר דמוגרפי על האוכלוסייה היהודית, שנערך בהזמנת איחוד הקהילות היהודיות (NJPS). נוסף על השתתפות הקרן בסקר הבסיסי, בכוונת הקרן לתמוך בניתוח הנתונים ובראיונות מעקב כדי להמשיך ולחקור סוגיות שעניינן חינוך יהודי.

ממוצעת של 92% או יותר בכל המחנות שבדקו. בכמה מחנות יש אפילו רשימות המתנה. לאור הצלחת המחנות והתפוסה הרבה בהם, אין לבעלי מחנות קיץ ולמנהלי המחנות סיבה להשקיע מאמץ יצירתי בהעשרת תכניותיהם, במיוחד בעקבות חששם שמא עשויה העשרה יהודית לנכר חלק מהמשתתפים או את הוריהם. 3. מתוך המחקר עולה תפקידו הקריטי של המנהל.

יוזמות במחנות לא יצליחו אפוא, אלא אם יזכו לתמיכת מנהל המחנה. תיתכן בעיה במקרה שמנהל המחנה הוא חסר ידע במסורת היהודית ונטול מחויבות ליהדות, וייתכן שלא יתמוך במאמצים לחזק את איכות האווירה היהודית במחנות.

4. קיים צורך רב במדריכים, במיוחד כאלה שהם בעלי רקע יהודי חזק.

**מחנות הקיץ היהודיים**  
**מקדמים ומחזקים את**  
**ההתלהבות והעניין**  
**באוריינות ובהווי**  
**יהודיים בקרב אוכלוסייה**  
**של בני נוער שרוצים לא**  
**לפזזו בבתי ספר יהודיים**

קרן אבי חי מפתחת בימים אלה סדרת תכניות שיענו על הצרכים שצוינו בדו"ח: תכניות להכשרת מנהלים ותכניות לגיוס ולהכשרת מדריכים בעלי מחויבות ליהדות. כמו כן ממשיכה הקרן לנהל פרויקט ראשוני שהחל ב-1999 במחנה האורתודוקסי "מחנה שטרנברג" הפועל בחסות הפדרציה בניו-יורק. מחנה שטרנברג וגם מחנה-האח שלו, "מגן אברהם", מביאים קבוצה של ילדים לא-דתיים מבתי ספר ציבוריים ומשלבים אותם בחיי המחנה. ההעשרה היהודית ושמחת הילדים שהשתתפו בתכנית זו בשתי עונות הקיץ האחרונות חיזקו את עמדת הקרן בדבר ערכו של מחנה הקיץ.

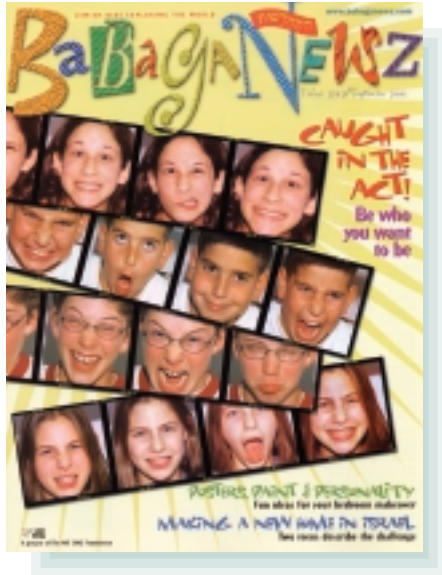
## **שונות**

### **תכנית לימודי תלמוד מתקדמים לנשים באוניברסיטת "ישיבה":**

בעקבות מתחים הולכים וגוברים בתוך הקהילה

2000-2001

דוגמאות מתוך כתב העת לילדים BabagaNewz:



## תקציר כספי

### דו"חות מאוחדים על המצב הכספי

31 דצמבר			
1999	2000	2001	
			<b>נכסים</b>
\$26,626,405	\$36,811,420	\$71,295,198	מזומנים ושווי מזומנים
			השקעות, לפי ערך שוק:
			Money Market Funds
0	0	14,802,923	(עלות, 2001—\$15,000,000)
			אגרות חוב ושטרות (עלות, 2001—\$234,499,864;
99,917,325	318,740,481	238,634,764	2000—\$313,822,320; 1999—\$99,342,007)
			השקעות במניות (עלות, 2001—\$58,115,555;
29,577,964	30,790,457	55,164,289	2000—\$31,082,599; 1999—\$26,148,629)
			שותפויות מוגבלות וקרנות גידור
			(עלות: 2001—\$81,662,929; 2000—\$52,877,173;
19,112,353	59,748,348	91,731,436	1999—\$17,491,318)
287,134	1,501,313	3,226,516	מקרקעין וצידוד, נטו (כולל בית אבי חי בבנייה)
769,558	704,101	662,462	נכסים אחרים
<b>\$176,290,739</b>	<b>\$448,296,120</b>	<b>\$475,517,588</b>	<b>סה"כ נכסים</b>
			<b>התחייבויות ונכסים נטו</b>
0	8,248,000	24,930,000	התחייבויות בגין רכישת השקעות
145,259	195,633	470,798	זכאים אחרים
176,145,480	439,852,487	450,116,790	נכסים נטו
<b>\$176,290,739</b>	<b>\$448,296,120</b>	<b>\$475,517,588</b>	<b>סה"כ התחייבויות ונכסים נטו</b>



## תקציר כספי

## דו"חות מאוחדים על פעילות

השנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר

1999	2000	2001	
			<b>הכנסות</b>
\$46,236,997	\$267,969,375	\$19,874,148	תרומות
7,549,618	5,241,256	2,335,943	רווח הון נטו מממוש השקעות
(6,531,332)	5,589,961	(990,145)	רווח הון (הפסד) לא מומש מהשקעות
3,843,732	5,618,206	14,019,253	הכנסה מריבית
890,700	589,906	1,032,859	הכנסה מדיבידנד
241,012	306,777	205,419	הפרשי שער חליפין
0	308,405	29,246	הכנסות אחרות
<b>\$52,230,727</b>	<b>\$285,623,886</b>	<b>\$36,506,723</b>	<b>סה"כ הכנסות</b>

1999	2000	2001	
			<b>הוצאות</b>
\$12,824,279	\$19,418,357	\$23,104,583	מענקים לתכניות, לפרויקטים והוצאות נלוות
			הוצאות מנהלה:
1,257,478	1,414,748	1,749,729	משכורות והוצאות נלוות לשכר
145,939	199,178	444,264	דמי שכירות (כולל דמי חכירה שנתיים עבור בית אבי חי)
232,576	251,110	314,585	מסים פדרליים ומסי מדינה בארה"ב
79,307	108,147	108,650	פחת
79,846	88,818	104,101	אש"ל ונסיעות
145,012	118,285	90,917	שירותים מקצועיים
50,448	46,902	58,250	טלפון
68,994	53,107	54,536	יועצים ועובדים זמניים
28,069	29,754	38,006	דואר
24,753	26,274	29,027	ביטוח
136,393	162,199	145,772	הוצאות אחרות
<b>\$15,073,094</b>	<b>\$21,916,879</b>	<b>\$26,242,420</b>	<b>סה"כ הוצאות</b>

<b>\$37,157,633</b>	<b>\$263,707,007</b>	<b>\$10,264,303</b>	<b>עלייה בנכסים נטו</b>
<b>\$138,987,847</b>	<b>\$176,145,480</b>	<b>\$439,852,487</b>	<b>יתרת נכסים נטו לתחילת שנה</b>
<b>\$176,145,480</b>	<b>\$439,852,487</b>	<b>\$450,116,790</b>	<b>יתרת נכסים נטו לסוף שנה</b>

## תקציר כספי

### רשימת מענקי פעילות 2000-2001 – ישראל

יתרה ב-31.12.01	תשלומים ב-2000-2001	מענקים נוספים שאושרו ב-2000-2001*	מענקים שאושרו יתרה ב-31.12.99	
<b>עידוד הבנה הודית</b>				
\$92,000		\$92,000		איקומוס-ישראל
190,000	240,000	280,000	150,000	ארץ אחרת
368,000	639,000	795,000	212,000	בייס קשת
				המרכז לטכנולוגיה חינוכית (מט"ח)
0	50,000	18,000	32,000	—תכנית לקראת
100,000		100,000		הפורום לאחריות לאומית
300,000		300,000		יסודות
0	182,000	152,000	30,000	מכון אהבת אמת
0	2,000		2,000	מסע אחר
20,000	70,000	90,000		מרחבים
330,000	30,000	360,000		מרכז חרדי להכשרה מקצועית
0	18,000		18,000	סמינר אפעל—מרכז בינה
0	130,000	48,000	82,000	פרס אבי חי
1,923,000	2,987,000	2,937,000	1,973,000	צו פיוס
<b>פיתוח מנהיגות רוחנית חדשה</b>				
1,875,000	887,000	2,500,000	262,000	בית מורשה בירושלים
228,000	427,000	449,000	206,000	מורשת ספרד
374,000	104,000	447,000	31,000	מכינות קדם צבאיות
330,000	244,000	545,000	29,000	ממזרח שמש
585,000	584,000	963,000	206,000	מתן—מכון תלמודי עיוני לנשים
564,000	1,512,000	1,624,000	452,000	צהר
520,000	671,000	766,000	425,000	קולות
<b>עידוד לימודי היהדות</b>				
753,000	112,000		865,000	אבי חי והתקשורת
				אורנים, בייס לחינוך של
				תנועת הקיבוצים
0	83,000		83,000	—פרויקט המסלול
805,000	470,000	1,250,000	25,000	אלול
30,000	20,000	50,000		בתי ספר מסורתיים

\* נטו מביטולי מענקים

## רשימת מענקי פעילות 2000-2001 – ישראל (המשך)

יתרה ב- 31.12.01	תשלומים ב- 2000-2001	מענקים נוספים שאושרו ב-2000-2001*	מענקים שאושרו יתרה ב- 31.12.99	
2,449,000	551,000		3,000,000	האוניברסיטה העברית –תכנית רביבים
80,000	118,000	161,000	37,000	המרכז לטכנולוגיה חינוכית (מט"ח) –פרויקט מבחר
330,000	597,000	707,000	220,000	יהל"ם
56,000	52,000	108,000		מכון מלטון–תכנית חל"ם
52,000	140,000	140,000	52,000	מכון שלום הרטמן–התכנית להתחדשות ההוראה של מקצועות היהדות
61,000	29,000	50,000	40,000	סידור אבי חי
230,000		230,000		ספריה יהודית חדשה
160,000	477,000	437,000	200,000	עלמא מכללה עברית
0	366,000	274,000	92,000	פרויקט צה"ל
33,000	58,000	25,000	66,000	פרשת השבוע
<b>מחקרים</b>				
290,000	20,000	300,000	10,000	אוניברסיטת בר-אילן –מחקר על יהדות וחברה
68,000	102,000	65,000	105,000	מחקר גוטמן 2000
52,000	8,000	60,000		מחקר לתכניות עולים
0		(9,000)	9,000	מכון ון-ליר–יהדות חילונית בישראל
0		(26,000)	26,000	מכון ירושלים לחקר ישראל
<b>פרויקטים אחרים</b>				
0	40,000	30,000	10,000	מרכז א.י.ל.ה. באוניברסיטת בר-אילן
217,000	103,000	230,000	90,000	תכנית שבתונים
142,000	203,000	345,000		מענקים נוספים והוצאות הכרוכות בהם
<b>\$13,607,000</b>	<b>\$12,326,000</b>	<b>\$16,893,000</b>	<b>\$9,040,000</b>	<b>סה"כ מענקים</b>

\* נטו מביטולי מענקים

## רשימת מענקי פעילות 2000-2001 – צפון אמריקה

	מענקים שאושרו יתרה ב-31/12/99	מענקים נוספים שאושרו ב-2000-2001*	תשלומים 2000-2001	יתרה ב-31/12/01
<b>בתי ספר יסודיים ותיכונים</b>				
טיפוח החינוך בבתי ספר יהודיים				
AVI CHAI Bookshelf Program for				
Jewish High Schools	\$1,000,000	\$1,750,000	\$1,150,000	\$1,600,000
<i>BabagaNewz</i>	179,000	4,354,000	1,510,000	3,023,000
Building Loan Program**	20,450,000	25,000,000	15,557,000	29,893,000
Developing Performance Goals for				
Jewish Studies at Day Schools		31,000	15,000	16,000
Edah: Jewish Teachers' Corps		1,700,000		1,700,000
Enhancing Immigrant Schools				
in New York City		25,000	12,000	13,000
Grant Program to Enhance Jewish				
Commitment at Jewish High Schools	237,000		178,000	59,000
Hebrew Language and Literature Curriculum				
for Jewish High Schools	195,000	500,000	492,000	203,000
Jewish Day Schools for the 21st Century—				
Hebrew Union College	462,000	13,000	222,000	253,000
Pardes Educators Program		3,478,000	648,000	2,830,000
Partnership for Excellence in Jewish Education	900,000	1,500,000	600,000	1,800,000
Principals Training:				
Harvard University	100,000	630,000	320,000	410,000
Jewish Theological Seminary	245,000	448,000	370,000	323,000
Lookstein Center at Bar-Ilan University	40,000	125,000	80,000	85,000
Yeshiva University	600,000	715,000	435,000	880,000
Research of Educational Technology for				
Day Schools	50,000	(21,000)	29,000	0
Tal Am Curriculum Project	684,000	1,000,000	30,000	1,654,000
The Great Books Foundation	116,000	(2,000)	114,000	0
Virtual Resource Center of the Lookstein				
Center at Bar-Ilan University		620,000	470,000	150,000
הרחבת חוג משפחות התלמידים בבתי ספר				
AVI CHAI Voucher Program	2,164,000		964,000	1,200,000
AVI CHAI Voucher Program Evaluation	149,000		33,000	116,000

\* נטו מביטולי מענקים  
\*\* המענקים כוללים החזרי הלוואות

## רשימת מענקי פעילות 2000-2001—צפון אמריקה (המשך)

	מענקים שאושרו יתרה ב-31/12/99	מענקים נוספים שאושרו ב-2000-2001*	תשלומים 2000-2001	יתרה ב-31/12/01
Day School Scholarship for Immigrant Children in Miami		1,000,000		1,000,000
Judaic Preparatory Track Grants:				
High Schools	41,000	2,351,000	1,192,000	1,200,000
Middle Schools	250,000	188,000	438,000	0
Judaic Preparatory Track Starter Libraries	150,000	369,000	459,000	60,000
Marketing Grants and Assistance to New High Schools:				
High School Generic Ads Templates	100,000	(28,000)	72,000	0
Marketing Seminar—ISM		90,000	25,000	65,000
New High School Marketing Grants	68,000	754,000	422,000	400,000
Melton Mini-school for Preschool Parents		430,000	45,000	385,000
Nechomas Yisroel	72,000	124,000	196,000	0
קידום החינוך בבתי הספר בקהילה כולה				
Marketing AVI CHAI's Message	295,000	1,000,000	180,000	1,115,000
American Jewish Committee		9,000	9,000	0
Publications	44,000	(19,000)	25,000	0
Other Programs	174,000	(150,000)		24,000
<b>חינוך יהודי בקהילה כולה</b>				
חינוך יהודי והכשרה למנהיגות במכללות				
AVI CHAI Fellowship	420,000	1,066,000	335,000	1,151,000
Jewish Learning Initiative for Campuses in North America		200,000	50,000	150,000
Netivot Program—Harvard University		766,000	620,000	146,000
<b>BIRTHRIGHT ISRAEL Follow-Up</b>				
AVI CHAI Bookshelf		2,500,000	563,000	1,937,000
Hillel She'arim Program		900,000	200,000	700,000
Partners in Torah		180,000	45,000	135,000
מחנות קיץ				
Camp Sternberg—Alot Program	70,000	91,000	161,000	0
Jewish Summer Camp Research:				
Camp Ramah	15,000	(9,000)	6,000	0
Cohen Center of Modern Jewish Studies	175,000		157,000	18,000

\* נטו מביטולי מענקים

### רשימת מענקי פעילות 2000-2001 – צפון אמריקה (המשך)

שנות	מענקים נוספים שאושרו ב-31/12/99 יתרה	מענקים נוספים שאושרו ב-2001* 2000	תשלומים 2000-2001	יתרה ב-31/12/01
Advanced Talmudic Studies Program for Women at Yeshiva University		1,755,000	586,000	1,169,000
Apple & Honey Film Production—"The Acorn"	5,000	(5,000)		0
Longitudinal Teen Study— Jewish Theological Seminary	54,000	4,000	58,000	0
Media Study Groups	22,000	90,000	45,000	67,000
National Jewish Population Study 2000	100,000		100,000	0
National Jewish Population Study 2000— Follow-Up Study		25,000	12,000	13,000
Research on Programs in Russia		300,000	100,000	200,000
Small Grants Initiative		62,000	43,000	19,000
Special Grants:				
Drisha Institute	48,000		48,000	0
Hebrew Academy of West Queens	24,000		24,000	0
Torah Day School	20,000		20,000	0
Torah Seminars for Women—Orthodox Union	25,000	38,000	63,000	0
Related expenses		668,000	668,000	0
<b>סה"כ מענקים</b>	<b>\$29,743,000</b>	<b>\$56,615,000</b>	<b>\$30,196,000</b>	<b>\$56,162,000</b>

\* נטו מביטולי מענקים

## מפתח עניינים – ישראל

שם הפרויקט	נאמן הפרויקט	איש צוות	עמוד
אבי חי והתקשורת	מס ברנסטין	דני דניאלי	15
איקומוס-ישראל	דוד תדמור	אלי סילבר	11
אלול	א. פריד	דני דניאלי	15
ארץ אחרת—כתב-עת לתרבות יהודית	אביטל דרמון	דני דניאלי	12
בית מורשה בירושלים	א. פריד	אלי סילבר	13
בית ספר קשת	מס ברנסטין	אלי סילבר	12
גוטמן 2000	מאיר בוזגלו	אלי סילבר	16
המרכז לחינוך טכנולוגי - מבחר	א. פריד	דני דניאלי	15
הפורום לאחריות לאומית	א. פריד	דני דניאלי	11
יהלויים	אביטל דרמון	אלי סילבר	15
יסודות	דוד תדמור	אלי סילבר	10
מורשת ספרד	מאיר בוזגלו	אלי סילבר	14
מכון פלורנס מלטון	א. פריד	אלי סילבר	16
מכון שלום הרטמן	א. פריד	אלי סילבר	14
מכינות קדם צבאיות	א. פריד,	דני דניאלי,	
	דוד תדמור	איטה שפירא-הבר	13
ממזרח שמש	א. פריד	דני דניאלי	13
מענקי מחקר	דוד תדמור	אלי סילבר	16
מרחבים	מאיר בוזגלו	דני דניאלי	10
מרכז חרדי להכשרה מקצועית	א. פריד	אלי סילבר	11
מתן—מכון תלמודי עיוני לנשים	א. פריד	אלי סילבר	14
סידור אבי חי	מס ברנסטין	דני דניאלי	15
עלמא, מכללה עברית	מאיר בוזגלו	דני דניאלי	15
פרס אבי חי ישראל	דוד תדמור	איטה שפירא-הבר	12
פרשת השבוע	א. פריד	דני דניאלי	15
צהר	א. פריד	אלי סילבר	13
צו פיוס	מס ברנסטין,	דני דניאלי,	
	א. פריד	עליזה גרשון,	
		אפרת מאק,	
קולות		אלירז נר-גאון	12
קולות	אביטל דרמון	דני דניאלי	13
רביבים	א. פריד	אלי סילבר	14
שבתונים	אביטל דרמון	דני דניאלי	16

## מפתח עניינים – צפון אמריקה

שם הפרויקט	נאמן הפרויקט	איש צוות	עמוד
Advanced Talmudic Studies Program for Women at Yeshiva University	Lauren K. Merkin	Rachel Mohl Abrahams	28
AVI CHAI Bookshelf	Ruth R. Wisse	Leah Nadich Meir	26
AVI CHAI Bookshelf Program for Jewish High Schools	Lauren K. Merkin	Joel Einleger	22
AVI CHAI Fellowship	Ruth R. Wisse	Yossi Prager	26
AVI CHAI Voucher Program	Lauren K. Merkin, Henry Taub	Joel Einleger	25
BabagaNewz	Mem Bernstein	Rachel Mohl Abrahams	19
Building Loan Program	Alan R. Feld	Marvin Schick	22
Day School Scholarships for Immigrant Children in Miami	George Rohr	Yossi Prager	24
Developing Performance Goals for Jewish Studies at Day Schools	Arthur W. Fried	Leah Nadich Meir	20
Edah Jewish Teachers Corps	Mem Bernstein	Michael S. Berger, Miriam K. Warshaviak	20
Enhancing Immigrant Schools in New York City	Alan R. Feld	Yossi Prager	21
Grant Program to Enhance Jewish Commitment at Jewish High Schools	Lauren K. Merkin, Henry Taub	Rachel Mohl Abrahams, Miriam K. Warshaviak	22
Hebrew Curriculum for Jewish High Schools	Ruth R. Wisse	Rachel Mohl Abrahams	22
Hillel Shearim Program	Lauren K. Merkin	Yossi Prager	27
Jewish Day Schools for the 21st Century	Lief D. Rosenblatt	Joel Einleger	23
Jewish Learning Initiative for Campuses in North America	Alan R. Feld	Yossi Prager	26
Judaic Preparatory Track Starter Libraries	Lauren K. Merkin	Rachel Mohl Abrahams, Miriam K. Warshaviak	25
Judaic Preparatory Tracks at High Schools	Lauren K. Merkin	Rachel Mohl Abrahams, Miriam K. Warshaviak	25
Longitudinal Teen Study	Ruth R. Wisse	Yossi Prager	28
Marketing Grants and Assistance to New High Schools	Mem Bernstein, Lauren K. Merkin	Joel Einleger, Deena K. Fuchs	25
Media Study Groups	Lief D. Rosenblatt	Yossi Prager	28
Melton Mini-School for Preschool Parents	Lief D. Rosenblatt	Joel Einleger	24



## מפתח עניינים – צפון אמריקה (המשך)

שם הפרויקט	נאמן הפרויקט	איש צוות	עמוד
National Jewish Population Study 2000	Alan R. Feld	Yossi Prager, Marvin Schick	28
Netivot	Ruth R. Wisse	Yossi Prager	26
Pardes Educators Program	Arthur W. Fried	Rachel Mohl Abrahams, Michael S. Berger	23
Partners in Torah	George Rohr	Yossi Prager	27
Partnership for Excellence in Jewish Education (PEJE)	Lauren K. Merkin, Henry Taub	Yossi Prager	23
Partnership with the American Jewish Committee	Mem Bernstein, Arthur W. Fried, Lauren K. Merkin	Deena K. Fuchs	25
Principals Training—Harvard University	Lauren K. Merkin	Rachel Mohl Abrahams, Michael S. Berger	23
Principals Training— Jewish Theological Seminary	Lauren K. Merkin	Yossi Prager	23
Principals Training—Lookstein Center	Alan R. Feld	Joel Einleger	23
Principals Training—Yeshiva University	Lauren K. Merkin	Yossi Prager	24
Publications	Mem Bernstein, Arthur W. Fried, Lauren K. Merkin	Deena K. Fuchs	26
Summer Camping	Lief D. Rosenblatt, Lauren K. Merkin, Mem Bernstein	Joel Einleger, Yossi Prager, Marvin Schick	27
Tal Am	Lauren K. Merkin	Joel Einleger	24
Virtual Resource Center of the Lookstein Center at Bar-Ilan University	Alan R. Feld	Joel Einleger	21

USA  
**The AVI CHAI Foundation**  
1015 Park Avenue  
New York, NY 10028  
Phone: 212-396-8850  
Fax: 212-396-8833  
E-mail: [info@avichaina.org](mailto:info@avichaina.org)

ישראל  
אבי חי ישראל ע"ר  
רח' הנביאים 31,  
ירושלים 95103  
טל': 02-624-3330  
פקס: 02-624-3310  
E-mail: [office@avichai.org.il](mailto:office@avichai.org.il)

**אבי חיי**  
**אבי חיי**  
**AVI CHAI**